

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta právnická

Katedra veřejné správy

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Vznik a zánik obce

Předkládá: Stephanie Šosvaldová

Vedoucí bakalářské práce: JUDr. Tomáš Louda, CSc.

Plzeň 2018

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Stephanie ŠOSVALDOVÁ**

Osobní číslo: **R15B0125P**

Studijní program: **B6804 Právní specializace**

Studijní obor: **Veřejná správa**

Název tématu: **Vznik a zánik obce**

Zadávací katedra: **Katedra veřejné správy**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

1. Úvod
2. Vývoj samosprávy v ČR
3. Základní územní samosprávné celky
4. Vznik obce
5. Zánik obce
6. Vojské újezdy
7. Referendum
8. Hospodaření obcí
9. Závěr

Rozsah grafických prací:

Rozsah kvalifikační práce: **cca 40 stran**

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná**

Seznam odborné literatury:

-viz zvláštní seznam

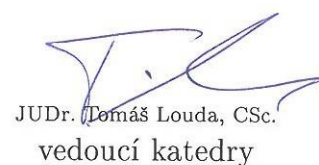
Vedoucí bakalářské práce: **JUDr. Tomáš Louda, CSc.**
Katedra veřejné správy

Datum zadání bakalářské práce: **31. března 2017**

Termín odevzdání bakalářské práce: **31. března 2018**

Doc. JUDr. Jan Pauly, CSc.
děkan

JUDr. Tomáš Louda, CSc.
vedoucí katedry

V Plzni dne 25. července 2017

Prohlášení

„Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Vznik a zánik obcí“ zpracovala samostatně a že jsem vyznačila prameny, z nichž jsem pro svou práci čerpala způsobem pro vědeckou práci obvyklým.

V Plzni dne 28. března 2018

.....

Stephanie Šosvaldová

Poděkování

Tímto bych ráda poděkovala JUDr. Tomášovi Loudovi, CSc. za vedení práce, konzultace, rady a odborná doporučení při zpracování bakalářské práce na téma „Vznik a zánik obce“.

Obsah

1. Úvod.....	7
2. Vývoj samosprávy v ČR.....	8
3. Základní územní samosprávné celky.....	15
3. 1 Pojem obec.....	15
3. 2 Klasifikace obcí.....	17
3. 3 Typy obcí.....	19
3. 4 Působnost.....	20
3. 5 Orgány obce.....	22
4. Vznik obce.....	27
4. 1 Sloučení obcí.....	27
4. 2 Připojení obcí.....	29
4. 3 Oddělení obcí.....	29
4. 4 Jiné změny hranic obcí.....	31
5. Zánik obce.....	33
5. 1 Zánik obcí v minulosti.....	34
6. Vojenský újezd.....	36
6. 1 Optimalizace vojenských újezdů.....	36
6. 2 Územní změny.....	38
6. 3 Vznik nových obcí.....	38
7. Referendum.....	41
8. Hospodaření obcí.....	45
8. 1 Zadluženost obcí.....	47
9. Závěr.....	49
10. Resumé.....	50
11. Přehled pramenů.....	51
12. Přílohy.....	54

1. Úvod

Předmětem bakalářské práce je proces vzniku a zániku obcí v České republice. Obec je základní jednotkou územní samosprávy, tvoří územní celek, který je vymezen hranicí území obce. Území obce je možné měnit. Cílem práce je seznámení se základními změnami území obce. Jedná se o sloučení obcí, připojení jedné obce ke druhé a vznik nové obce oddělením. Výsledkem těchto změn může být vznik nebo zánik obce, který dává základ existenci obce jako územnímu samosprávnému celku.

Práce je rozdělena do sedmi hlavních kapitol. Úvodní kapitola popisuje stručný vývoj územní samosprávy v České republice. A to od úplného počátku, přes období rakouského císařství, období první a druhé republiky, období Protektorátu Čechy a Morava, přes poválečné období, až k přechodu k demokracii. Tento vývoj byl důležitý pro dnešní formu samosprávy. Druhá kapitola se věnuje vymezení právního institutu obce. Vysvětluje pojem obec, jeho členskou základnu, správní území a plnění veřejnoprávních úkolů. Rozlišuje pojmy městys, město, statutární město a hlavní město Prahu a dále člení obce dle činnosti obecních úřadů. V neposlední řadě rozlišuje pravomoci přenesené a samostatné působnosti a vymezuje kompetence jednotlivých orgánů obce.

Následující kapitoly se věnují vzniku a zániku obce. Vymezují právní zakotvení a procesy jednotlivých územních změn, kdy se základními změnami při vzniku nové obce rozumí sloučení obcí, připojení jedné obce ke druhé a vznik nové obce oddělením. Dále se věnuje způsobům zániku obce dle platné právní úpravy. Popisuje důvody zániku obcí, výhody a nevýhody zániku a otázku spolupráce obcí. Další část této kapitoly popisuje zaniklé obce v minulosti a to v důsledku války, vzniku vodních děl, těžby nerostných surovin nebo zapříčiněním přírodních živlů.

Další kapitola se zabývá vojenskými újezdy a jejich optimalizací v roce 2015, která zapříčinila mnoho územních změn. Kapitola popisuje územní změny, mezi které patřilo nejen přičlenění bývalých území vojenských újezdů k okolním obcím, ale také vznik šesti nových obcí. Předposlední kapitola o referendu je zde zařazena vzhledem k možnosti občanů vyjádřit se jeho prostřednictvím při konání územních změn. Závěrečná kapitola týkající se hospodaření má za úkol přiblížit finanční situaci a zadlužení obcí, které je častou příčinou zániku obce.

2. Vývoj samosprávy v ČR

S revolučním rokem 1848 přišlo zrušení poddanství a v návaznosti na to také zánik vrchnostenské správy. Na jejím místě začala vznikat nová organizace samosprávy. Samospráva měla umožnit obyvatelstvu místních svazků vyřizovat si některé věci samostatně, nezávisle na státní správě, a zároveň plnit úlohu obhajování národních zájmů proti rakouským byrokratickým státním orgánům, které byly spravovány z Vídně. Právě roku 1848 byl požadavek na zavedení obecní samosprávy adresován císaři v podobě dvou petic. Odpovědí císaře byl tzv. Kabinetní list z 8. dubna 1848, který v samostatném zřízení obce mimo jiné stanovil svobodné nakládání s obecním majetkem a svobodnou volbou úředníků.¹

Od nastolení konstitučního režimu v monarchii pojednávaly o obecní samosprávě jednotlivé ústavy. V pořadí první tzv. Dubnová ústava z roku 1848 pouze odkazovala na budoucí prováděcí zákon. Následoval návrh kroměřížské ústavy, v němž byla prohlášena svobodná volba zástupců, možnost přijímání členů do obecního svazku, správa vlastního jmění nebo výkon místní policie. Tento návrh pak téměř doslovně recipovala Stadionova ústava z roku 1849, tzv. Březnová.² První právní úprava obecního zřízení byla vydána 20. března 1849 ve formě provizorního říšského obecního zákona a bývá označována jako Stadionův obecní řád.

Obecní řád se řídil zásadou, která říká, že základem každého svobodného státu je svobodná obec. Rozlišoval tři typy obcí: místní, okresní a krajskou. Zároveň rozeznával dvojí působnost: přenesenou a přirozenou. I přestože řád rozlišoval tři typy obcí, podrobně upravoval pouze obce místní. Ty byly vytvořeny na podkladě dosavadních josefinských katastrálních obcí. Předměstí se měla spojit s městem a vytvořit jednu místní obec, malé obce mohly být spojeny a naopak velké obce mohly být rozděleny na frakce, které by získaly určitou působnost. Jednotlivé místní obce tvořily obec okresní a ty pak společně obec krajskou. Personálně byly upraveny pouze obce místní, kde zákon rozlišoval tzv. údy (obecní občané a obecní příslušníci) a cizince.

---

¹ SCHELLE, Karel. *Dějiny české veřejné správy*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009. ISBN 978-80-7380-203-5. (str. 61)

² BALÍK, Stanislav. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Grada, 2009. Politologie (Grada). ISBN 978-80-247-2908-4. (str. 39)

Volenými orgány místních obcí byly obecní výbor a obecní představenstvo v čele s purkmistrem, přičemž volební období bylo tříleté. Obecní výbor měl dozorcí a usnášející pravomoc, kterou vykonával purkmistr.³

V lednu 1850 zahájily svou činnost okresní a krajské úřady, v souvislosti s tím byl prováděn provizorní obecní řád a rovněž se konaly volby do obecních výborů. V té době se již měnila politická situace a dne 31. prosince 1851 došlo k vydání tzv. silvestrovských patentů k obnovení absolutistického režimu. Byla zrušena ústava a měl být vypracován nový obecní řád. Do té doby měl platit stávající Stadionův řád.

Dne 24. března 1859 došlo k vydání obecního zřízení, ale k jeho provedení nikdy nedošlo. Místní obecní orgány tak zůstaly ve funkci celých 10 let a to až do voleb v roce 1860, které byly vypsány Ministerstvem vnitra po pádu bachovského absolutismu. Stadionovo obecního zřízení fungovalo do 5. března 1862, kdy byl vydán rámcový říšský zákon o obecním zřízení.⁴

Již zmíněný říšský obecní zákon č. 18 z roku 1862 určoval základní pravidla pro jednotlivé země a to včetně povinnosti vydání vlastního obecního zřízení. Zřízení byla ve všech zemích vytvořena na základě stejných principů s existencí jen drobných rozdílů. V českých zemích byla obecní zřízení vydána postupně pro Slezsko 15. listopadu 1863, pro Moravu 15. března 1864 a pro Čechy 16. dubna 1864. V oblasti samosprávy se realizovaly záležitosti vztahující se k obecnímu svazku, například šlo o správu majetku nebo obstarávání potřeb svých občanů.

Po roce 1863 narůstal význam přenesené působnosti, jejíž rozsah měl narůstající tendenci. To mělo za následek problém ve financování, které nebylo ze stran zemí dostatečné a výdaje musely obce krýt z vlastních zdrojů, určených primárně na výkon samosprávy.

Mezi orgány obcí patřil obecní výbor a představenstvo v čele se starostou. Orgány byly voleny na 3 roky a ve funkci zůstávaly do ustanovení orgánů nových. Obecní výbor měl nařizovací, rozhodovací a správní působnost a počet jeho členů záležel na lidnatosti obce.⁵

---

³ HLEDÍKOVÁ, Zdeňka, Jan JANÁK a Jan DOBEŠ. *Dějiny správy v českých zemích od počátků státu po současnost*. [2. vyd.]. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2007. ISBN 978-807-1069-065. (str. 300)

⁴ BALÍK, Stanislav. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Grada, 2009. Politologie (Grada). ISBN 978-80-247-2908-4. (str. 40 - 41)

⁵ SCHELLE, Karel. *Dějiny české veřejné správy*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009. ISBN 978-80-7380-203-5. (str. 63)

Volební právo měli pouze muži se státní příslušností, kteří nebyli zákonem z výkonu hlasovacího práva vyloučení. Zároveň museli být zletilí (24 let), svéprávní a museli odvádět přímou daň v předepsané výši minimálně 1 zlatého ročně. Výjimku tvořili příslušníci tzv. honorace, kteří měli volební právo bez ohledu na to, jestli daň zaplatili. Mezi honoraci se řadili například duchovní, úředníci, důstojníci, doktoři apod. Volební právo nebylo rovné a výše placených daní rozhodovala o síle hlasu. Dle výše daní byli občané rozděleni zpravidla do trojice volebních sborů. V letech 1863 – 1919 bylo volební právo přímé, nerovné a nevšeobecné.

Právní zakotvení obecního zřízení zůstalo zcela beze změny až do roku 1919. Na konci 19. století však přichází krize obecní samosprávy. Tu zapříčinilo finanční nezajištění obcí. Krize byla způsobena již zmíněným rozrůstáním agendy v přenesené působnosti, na kterou obcím finanční zdroje nedostačovaly. I před pokusy obcí získat finance ukládáním samostatných obecních dávek bylo následkem narůstající obecní zadlužení.

Československý stát byl zřízen zákonem⁶ ze dne 28. října 1919. Tento zákon recipoval rakousko-uherský právní řád. V oblasti obecního práva zůstává i nadále platný Říšský rámcový zákon z roku 1862 a s ním i související obecná zřízení z let 1863 a 1864. V době první republiky nedošlo k vydání nového obecního zřízení, bylo ale přijato několik zásadních novel. První novelou byl zákon č. 75/1919 Sb. z. a n. tzv. volební řád, jehož pozdější úplné znění bylo vyhlášeno pod č. 123/1933 Sb. z. a n. a zákon č. 125/1927 Sb. z. a n. o organizaci politické správy. Další zákon č. 76/1919 Sb. z. a n. byl pozměňovací předpis k obecnímu zřízení, který změnil názvy obecních orgánů, upravil jejich jednací pravidla a upřesnil vztahy obecních orgánů se zaměstnanci a vztahy obce k orgánům státní správy. Svůj význam také měly čtyři finanční novely⁷, které upravovaly hospodářství obcí a finanční zaopatření v územní samosprávě.

Finanční krizi v obecní samosprávě měla utlumit první finanční novela, jejímž cílem bylo posílení finančního zázemí obcí. Tato novela svůj účel nesplnila. Nově zvolená zastupitelstva nesouhlasila s ukládáním obecních dávek, jedinou možností získání příjmů tak bylo zvyšování přírážky k přímým daním.⁸

---

⁶ Zákon č. 11/1918 Sb. z. a n. o zřízení samostatného státu československého

⁷ Zákon č. 329/1921 Sb. z. a n., zákon č. 77/1927 Sb. z. a n., zákon č. 169/130 Sb. z. a n., z. č. 69/1935 Sb. z. a n.

⁸ BALÍK, Stanislav. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Grada, 2009. Politologie (Grada). ISBN 978-80-247-2908-4. (str. 46)

Druhá finanční novela čerpala prostředky prostřednictvím dávek a poplatků ze spotřeby, které byly zaváděny nezávisle na vůli zastupitelstva. Tyto dávky a poplatky zrušila až třetí novela z roku 1930, která zároveň opětovně navýšila přírážky ve prospěch obcí. Nejzávažnější byla finanční situace obecní samosprávy v období hospodářské krize, kdy klesla přírážková základna. Zadluženost, kterou obce nebyly schopny řešit, ohrožovala finanční zájmy velkých bank. V roce 1933 banky vypracovaly memorandum o oddlužení samosprávy, na které reagovala čtvrtá finanční novela. Za účelem financování obecních rozpočtů byly vytvořeny zemské fondy. Fondy byly dotovány nedostatečně a nebyly schopny pokrýt všechny samosprávné celky. Ani jedna ze čtyř novel tak nevyřešila finanční problémy samosprávy.⁹

Obecní novela ze dne 7. února 1919 přišla se změnou v oblasti orgánů obce. Definuje čtyři druhy orgánů: obecní zastupitelstvo, obecní radu, starostu a komise. Zastupitelstvo nahradilo obecní výbor, obecní rada nahradila představenstvo a byly jí přiznány nové pravomoci. Zastupitelstvo volilo z řad svých členů starostu, scházelo se jednou za dva měsíce a jeho jednání byla veřejná.

Volební právo upravila novela ze dne 31. ledna 1919 označovaná jako volební řád v obcích republiky Československé. Na základě tohoto zákona získali aktivní volební právo poprvé všichni občané ČSR bez ohledu na pohlaví. Podmínkou bylo dosažení 21 let, trvalé bydliště v obci minimálně tři měsíce před zahájením voleb a nebýt zákonem vyloučený z práva volit. Pasivní volební právo získal ten, kdo disponoval aktivním volebním právem, zároveň dosáhl věku 26 let, měl trvalé bydliště v obci minimálně jeden rok před zahájením voleb a nebyl zákonem z tohoto práva vyloučen. Vyloučení byli například obecní zaměstnanci s disciplinární pravomocí, úředníci samosprávních úřadů nebo osoby, které v uplynulém roce nezaplatily některou z veřejných dávek.¹⁰

Tento zákon stanovil povinnost voleb a povinnost přijmout volbu (zde platila určitá osvobození). Voliči pouze vybírali mezi jednotlivými kandidátkami a možnost pro přidělování preferenčních hlasů neexistovala.

---

⁹ BALÍK, Stanislav. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Grada, 2009. Politologie (Grada). ISBN 978-80-247-2908-4. (str. 47 - 48)

¹⁰ SCHELLE, Karel. *Dějiny české veřejné správy*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009. ISBN 978-80-7380-203-5. (str. 109)

V roce 1922 došlo k prodloužení funkčního období zastupitelstva ze tří na čtyři roky a zákon z roku 1933 dále prodloužil funkční období a to na dobu šesti let. Plánované volby roku 1937 se nekonaly a z důvodu ohrožení státu byly odloženy na rok 1938.¹¹

V těchto volbách značná část obcí využila ustanovení, které v případě navržení pouze jedné kandidátní listiny umožňovalo její platné zvolení. Představitelé řady obcí se tedy dohodli na vytvoření jedné kandidátní listiny s potřebným počtem kandidátů v závislosti na počtu volených míst.

Se změnou obecní rady na kolegiální orgán přišla také změna postavení starosty. Nařízení z roku 1933 stanovilo, že volbu starosty u obcí, které jsou sídlem okresního úřadu, schvaluje starosta a u ostatních obcí zemský úřad. Nepotvrdí-li tyto úřady jeho volbu, nelze ji prohlásit za platnou a je nutné uskutečnění nových voleb. V případě kdy nebude starosta potvrzen ani napodruhé, bude ustanoven starosta prozatímní. Ústavně právní výbor tento proces odůvodnil jako nezbytný na základě významného postavení starostů ve veřejné správě. Tento argument byl vzhledem k základním principům obecní samosprávy zcela nepřijatelný.

V obci dále existovaly již zmíněné komise, ty zřizovalo obecní zastupitelstvo jako poradní a přípravný sbor. Ze zákona byla povinně zřizována komise finanční a letopisecká. Finanční komise měla rozsáhlé pravomoci v oblasti hospodaření obce nebo v oblasti kontroly. Kromě pravidelných orgánů obecní samosprávy se v případě rozpuštění obecního zastupitelstva zřizují orgány mimořádné. Mezi mimořádné orgány řadíme vládního komisaře a správní komise. Tyto orgány sloužily k zajištění bezproblémového chodu obce do zvolení nového zastupitelstva. V neposlední řadě je nutné zmínit tzv. trestní senát, který se skládal ze starosty a dvou členů obecní rady, a který byl příslušný pro trestní jurisdikci v oboru místní policie.

V období druhé republiky bylo prvním opatřením týkající se obecní samosprávy odstranění zástupců levicových stran z řad členů obecních zastupitelstev v čele se starosty. To znamená, že po rozpuštění Komunistické strany Československa, k němuž došlo 27. prosince 1938, byli komunisté zbaveni členství v obecních zastupitelstvech.¹²

---

¹¹ BALÍK, Stanislav. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Grada, 2009. Politologie (Grada). ISBN 978-80-247-2908-4. (str. 47)

¹² SCHELLE, Karel. *Dějiny české veřejné správy*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009. ISBN 978-80-7380-203-5. (str. 149)

V návaznosti na to byla v lednu roku 1939 rozpuštěna zastupitelstva Čech a Moravy a následně také zastupitelstva měst Prahy a Brna.

Vládním nařízením¹³ ze dne 3. února 1939 došlo ke změně obecní samosprávy v podobě zavedení nové funkce tajemníka. Obecní tajemník bylo označení pro výkon této funkce v jednotlivé obci, naopak tzv. obvodní tajemník sloužil pro několik obcí. Tajemníci primárně vykonávali přenesenou působnost, ale ve výjimečných případech, které stanovil Ministr vnitra, mohl vykonávat i část působnosti samostatné. Tajemníci měli nejen iniciační a poradní oprávnění, jejich úkolem také bylo dohlížení nad zákonností usnesení nebo opatření obecních orgánů.

Do vývoje samosprávy v tomto období patří také dění v odtržených, tzv. sudetských územích. V pohraničních oblastech byla území samospráva téměř zničena a byl zde zaveden vůdcovský princip. Ten delegoval správu obce výlučně do rukou jmenovaných starostů a jejich stálých zástupců, tzv. přidělců. Dalším obecním orgánem byli obecní radové, kteří zajišťovali styk mezi správou a občany. Dále zde figuroval tzv. zmocněnec, jehož úkolem bylo udržovat soulad mezi obecní samosprávou a NSDAP¹⁴. Zmocněnec byl klíčovou postavou místní správy a měl podstatný vliv na správu obce, kterou měl udržovat v intencích nacistické strany.

V období protektorátu byla územní samospráva podstatně omezena. Do čela obcí byli jmenováni vládní komisaři a bylo rozpuštěno přes dvě stě obecních zastupitelstev. Tam kde byly původní orgány zanechány, byla jejich moc značně omezena a koncentrovala se do pravomocí starosty. Nařízením č. 51/1944 Sb. byl dovršen proces byrokratizace místní správy a v období Protektorátu tak fakticky nelze hovořit o samosprávě.

Ani po druhé světové válce nedošlo k obnovení obecního samosprávného řízení a došlo k zavedení hierarchického systému národních výborů. V letech 1945 – 1990 tak zajišťovaly činnosti státní správy národní výbory. V roce 1945 byla zrušena dvojkolejnost veřejné správy, tzn. oddělení kompetencí státní správy a samosprávy. Dvojkolejnost byla nahrazena jednokolejností spočívající ve výkonu výhradně jen státní správy.¹⁵

---

¹³ Vládní nařízení 17/1939 Sb. o obecních (obvodních) tajemnících

¹⁴ Národně socialistická německá dělnická strana

¹⁵ BALÍK, Stanislav. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Grada, 2009. Politologie (Grada). ISBN 978-80-247-2908-4. (str. 57 – 58)

Výbory existovaly ve čtyřech stupních: místní, okresní, a od roku 1949 krajské a zemské. Orgány výborů sice právně zakotvovaly rozlišení státní správy a samosprávy, reálně však bylo toto rozdělení potlačeno. Samostatnost jedlových stupňů národních výborů byla likvidována příkazy vyšších stupňů národních výborů. Stejně tak mohly vyšší národní výbory rušit usnesení národních výborů nižších stupňů.

Národní výbory měly tři hlavní typy orgánů: plénum, radu a komise. Plénum bylo jediným přímo voleným orgánem, i když fakticky kandidoval vždy pouze jediný kandidát. Pro výkon aktivního volebního práva musel občan dosáhnout věku 18 let, pro výkon pasivního volebního práva věku 21 let. V roce 1982 byla vytvořena nová kategorie střediskových obcí, v nichž působily místní národní výbory s rozšířenou působností. Problémem střediskového systému bylo především potlačování rozvoje nestřediskových sídel.

V roce 1990 byl přijat ústavní zákon č. 14/1990 Sb., o odvolání poslanců zastupitelských sborů a o volbě nových poslanců národních výborů, který započal přechod k demokracii v oblasti místní správy. Do 31. března 1990 byli z národních výborů odvoláni zkompromitovaní poslanci a kooptováni představitelé nekomunistické opozice. V reakci na pád režimu docházelo na místní úrovni k osamostatňování řady obcí. Jako příklad lze uvést situaci na území okresů Šumperk a Jeseník, kde v roce 1947 existovalo 196 samostatných obcí, zatímco po roce 1989 jich bylo pouze 51. Do roku 1990 se počet zvýšil na 96 samostatných obcí.¹⁶

Ústavním zákonem č. 294/ 1990 Sb. byla znovu zavedena někdejší dvojkolejnost. Základem místní samosprávy se stává obec. Byly zrušeny národní výbory a otevřela se zcela nová etapa vývoje českého komunálního systému.

---

¹⁶ BALÍK, Stanislav. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Grada, 2009. Politologie (Grada). ISBN 978-80-247-2908-4. (str. 58)

3. Základní územní samosprávné celky

Česká republika se ze správního hlediska člení na obce, které jsou označovány jako základní územní samosprávné celky, a na kraje, které jsou označovány jako vyšší územní samosprávné celky. Obec musí být vždy součástí vyššího samosprávného celku.

3. 1 Pojem obec

Obec je veřejnoprávní korporací a je základním článkem územní samosprávy. Je nositelem veřejné moci a jedná ve veřejném zájmu. Charakteristickými znaky obce jsou vlastní území, obyvatelstvo obce, právní subjektivita a vlastní majetek.

Obec tvoří jedno nebo více katastrálních území. Ty jsou vyznačena v územních plánech obce. Katastrální území je technickou jednotkou, kterou tvoří místopisně uzavřený a katastru nemovitostí společně evidovaný soubor nemovitostí¹⁷. Území obce je zároveň správním územím, na kterém obec vykonává samostatnou a přenesenou působnost. Každá část území ČR je součástí některé obce s výjimkou vojenských újezdů. Území obce se mohou členit na části – osady. Územní změny obce jsou možné jen na základě dohody, která musí být projednána s příslušným katastrálním úřadem. Občané obce mohou svůj názor na územní změny vyslovit v místním referendu nebo prostřednictvím svých volených zástupců. Území může být měněno sloučením obcí, vznikem nové obce, oddělením její části nebo připojením jedné obce ke druhé.¹⁸

Obyvatelstvo obce je personálním znakem obce. Občanem obce je fyzická osoba, která má státní občanství ČR a má trvalé bydliště v dané obci. Občan obce, který dosáhl 18 let má specifická práva, a to právo volit a být volen do zastupitelstva obce a právo hlasovat v místním referendu. Dále má občan obce právo vyjadřovat se na zasedání zastupitelstva obce, nahlížet do rozpočtu a závěrečného účtu obce a vyjadřovat se k nim nebo podávat orgánům obce připomínky, návrhy a podněty. Stejná práva má i zletilá osoba s cizím státním občanstvím, která má trvalý pobyt na území obce. Osoba, která vlastní na území obce nemovitost, má stejná práva vyjma práv volebních.

---

¹⁷ Zákon č. 256/2013 Sb. Zákon o katastru nemovitostí

¹⁸ KOPECKÝ, Martin. *Právní postavení obcí a krajů - základy komunálního práva*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2017. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-719-6. (str. 71)

Obec může udělit fyzickým osobám, které se významně podílely na rozvoji obce, čestné občanství. Čestný občan má právo vyjadřovat se na zasedání zastupitelstva.¹⁹

Obce mohou používat vlastní symboly, jimiž jsou znak a prapor. V případě, že obec symboly nemá, může je udělit předseda poslanecké sněmovny. Předseda zároveň na žádost obce může tyto symboly změnit.

Každá z obcí musí mít svůj název. Ten je z pravidla určen historicky. O jeho změně rozhoduje obec se souhlasem Ministerstva vnitra. Obec rozhoduje o názvech svých částí, ulic a jiných veřejných prostranství. Tyto názvy se vždy uvádějí v českém jazyce. Žijí-li v obci příslušníci národnostní menšiny a v posledních dvou po sobě jdoucích sčítání lidu se k této národnosti hlásilo alespoň 10% občanů obce a zároveň o to požádají zástupci menšiny, název obce, jejích částí, ulic a jiných veřejných prostranství a označení budov státních orgánů musí být uvedeno v jazyce národnostní menšiny. Tak je tomu například v obci Albrechtice v okrese Karviná v Moravskoslezském kraji, kde se v roce 2001 hlásilo k polské národnosti 23,5 % obyvatel obce (viz příloha č. 1).

Označení veřejných prostranství provádí obec na vlastní náklady. Majitel nemovitosti je povinen bezúplatně strpět tabulky s označením ulice nebo jiného prostranství na své nemovitosti a nesmí v blízkosti tohoto označení umístit nápisy jiné. Tabulky nesmí poškodit, odstranit nebo zakrývat. Budovy musí být označené popisnými čísly s výjimkou budov vedlejších u budovy hlavní, protože v takovém případě se jedná o jeden celek. Evidenčními čísly se označují budovy určené k individuální rekreaci. Vedle čísla popisného může také existovat tzv. číslo orientační. To slouží k lepší přehlednosti a dohledávání jednotlivých adres. Každé číslo musí být v obci jedinečné. O číselném označení, provedení a barvě rozhoduje sama obec. Vlastník nemovitosti je povinen toto označení zřídit na svůj náklad a udržovat jej v řádném stavu.²⁰

---

¹⁹ HORZINKOVÁ, Eva; NOVOTNÝ, Vladimír. *Základy organizace veřejné správy v ČR*. 3. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013. 248 str. ISBN 978-80-7380-459-6. (str. 138-139)

²⁰ KOUDELKA, Zdeněk. *Obce a kraje: podle reformy veřejné správy v roce 2001 : (včetně textu zákona o obcích, zákona o krajích a zákona o okresních úřadech)*. 2. aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Linde, 2001. ISBN 80-720-1272-X (str. 65)

3. 2 Klasifikace obcí

Obec je základním typem jednotky územní samosprávy. Některé obce mohou být prohlášeny městysem, městem či statutárním městem za předpokladu splnění určitých podmínek. Zvláštní postavení má Praha jakožto město hlavní.

Městys

Městys, neboli také městečko, je historickým typem obce, která stojí na pomezí města a vsi. Z historického hlediska měl městys oprávnění pořádat dobytčí a výroční trhy. Musel splňovat městský charakter a plnit spádovost pro okolní města. Status městyse byl zrušen po únorovém převratu 1948 a byl znovu obnoven novelou zákona o obcích, která nabyla účinnosti 1. července 2006. Dle současné právní úpravy je obec městysem, pokud tak stanoví předseda Poslanecké sněmovny na návrh města po vyjádření vlády. V případě nových měst je stále respektován historický princip. A to u měst, která tento titul užívala před 17. květnem 1954. Ta ho mohou znovu nabýt bez jakýchkoliv podmínek za předpokladu, že požádají předsedu Poslanecké sněmovny. Při sloučení dvou a více obcí, u kterých je alespoň jedna městem, je nově vzniklá obec rovněž městem. V případě sloučení dvou a více obcí, kdy žádná není městem, ale alespoň jedna má titul městys, je nově vzniklá obec městysem. Odděluje-li se část obce, městysem zůstává ta, které zůstane dosavadní název městyse nebo část jeho názvu.²¹

Město

Město je obec, která má minimálně 3000 obyvatel, a stanoví tak předseda Poslanecké sněmovny na základě vyjádření vlády. Městem jsou obce, které tento status měly ke dni účinnosti zákona o obcích č. 128/2000 Sb. Dále také obec, která byla městem před 17. květnem 1954, a pokud o to pořádá předsedu Poslanecké sněmovny. V tomto případě není nutné vyjádření vlády ani splnění počtu obyvatel. Usnesením č. 418 ze dne 2. května 2001 vláda stanovila kritéria pro posuzování žádostí obcí o získání tohoto statusu. Žádající obec musí splňovat podmínky stanovené vládou a podmínky stanovené zákonem. Obec musí mít soustředěnou městskou zástavbu středu obce – náměstí se zpevněným povrchem a chodníky. Všechny ulice a veřejná prostranství v obci musí mít svůj název. V centru obce má převažovat vícepodlažní zástavba.

---

²¹ HORZINKOVÁ, Eva; NOVOTNÝ, Vladimír. *Základy organizace veřejné správy v ČR*. 3. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013. 248 str. ISBN 978-80-7380-459-6. (str. 133)

Většina obce musí být vybavena veřejným vodovodem a kanalizací, veřejným osvětlením, místními komunikacemi a chodníky s bezprašným povrchem. Funkčnost města by neměla sloužit pouze občanům města, ale i spádovým oblastem. Proto v obci musí být základní škola, zdravotnické zařízení s nejméně třemi stálými lékařskými místy (zpravidla se jedná o praktického lékaře a stomatologa) a lékárnou, společenským sálem, poštou s peněžními službami, tělocvičnou, sportovištěm a ubytovacím zařízením s minimálním počtem 20 lůžek. Dále je nutné udržování zeleně, udržování stavebních objektů včetně památek a organizování svozu odpadu. V případě, že obec splní daná kritéria, vydává vláda souhlasné stanovisko. To však není pro předsedu Poslanecké sněmovny závazné. Snížení počtu obyvatel pod 3000 nemá na status města vliv. Připojí-li se obec k městu, stává se jeho součástí.²² Příkladem je městys Měcholupy nebo Strážný.

Statutární města

Zvláštní skupinu tvoří statutární města. Ta jsou vymezena taxativním výčtem v zákoně o obcích. Mohou se členit na městské části nebo obvody, mezi takové patří například Plzeň a Ústí nad Labem. Město vyjmenované v zákoně je statutárním městem bez ohledu na to, zda se na části nebo obvody člení. O členění města rozhoduje jeho zastupitelstvo. Takové město je pak povinno vydat svůj statut formou obecně závazné vyhlášky²³. V tomto statutu se vymezí území městských obvodů nebo částí. Zároveň se zde stanoví pravomoci orgánů města a pravomoci orgánů statutárních částí. Ve statutu se upravuje majetek města, který je svěřen do správy jednotlivých městských částí či obvodů. Hospodaření s tímto majetkem se eviduje v katastru nemovitostí. Městské části ani obvody nemohou nabývat vlastní majetek. Statutární město dále může statutem pověřit orgány městské části nebo obvodu k výkonu přenesené působnosti. Účelem členění města je lepší hájení místních zájmů, které mohou být v závislosti na velikosti města zanedbávány. Jde o realizaci principu subsidiarity, čili přiblížit výkon rozhodování ve věcech veřejného zájmu blíže občanům prostřednictvím městských částí či obvodů. Statutárnímu městu také náleží některé pojmové odlišnosti. Například působnost městského úřadu plní magistrát nebo působnost starosty je převedena na primátora.²⁴

---

²² BALÍK, Stanislav. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Grada, 2009. Politologie (Grada). ISBN 978-80-247-2908-4. (str. 21-22)

²³ Například jde o Obecně závaznou vyhlášku statutárního města Plzeň č. 8/2001, statut města

²⁴ HORZINKOVÁ, Eva; NOVOTNÝ, Vladimír. *Základy organizace veřejné správy v ČR*. 3. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013. 248 str. ISBN 978-80-7380-459-6. (str. 134 - 135)

Hlavní město Praha

Praha je hlavním městem České republiky a je rovněž veřejnoprávní korporací. Neřídí se zákonem o obcích, ani zákonem o krajích, nýbrž zvláštním zákonem o hlavním městě Praze.²⁵ Ústava ČR i zákon o Praze výslovně označuje Prahu hlavním městem. Praha má svým postavením nejbližší ke statutárním městům, a to na základě členění na městské části. Pro Prahu platí stejné vztahy jako pro statutární město až na několik výjimek. Základní odlišností je, že nejen Praha, ale i její části, mají právní subjektivitu, byť v omezeném rozsahu stanoveném zákonem. Změny hranic hlavního města Prahy jsou možné jen na základě zákona. Praha publikuje právní předpisy ve Sbírce právních předpisů hlavního města Prahy. Jako další příklad lze uvést magistrát Prahy, který je organizován jako krajský úřad. V jeho čele stojí ředitel jmenovaný a odvolávaný primátorem na základě souhlasu ministerstva vnitra. Zvláštností je, že jsou zde vyšší sankce za znečištění a porušení pořádku. Také je navýšena objektivní promlčecí lhůta na 3 roky. Nabízí se zde otázka, zda není tato specifická protiučtovní, když Ústava garantuje právní rovnost.²⁶

3. 3 Typy obcí

Další možné dělení obcí je z hlediska rozsahu výkonu přenesené působnosti. Obce se v tomto případě liší stupněm pověření, tedy množstvím a rozsahem úkolů v obsahu výkonu státní správy. Zákon o obcích na tomto základě rozlišuje tři typy obcí.

První tzv. jedničková obec je obec základního typu. Tím je myšlena každá obec České republiky a v současnosti jich je 6 258. Jedná se o obec s obecním úřadem plnící základní samosprávnou funkci, s malým počtem obyvatel a zpravidla v rámci jednoho katastrálního území. Obecní úřad má jednoduchou organizační strukturu, nezřizuje odbory. V přenesené působnosti se zabývá přestupkovou agendou. Jedná se o přestupky podle § 46 až 50 přestupkového zákona, týkajících se přestupků proti majetku a občanského soužití. Praxe je taková, že ne každá obec tuto agendu má a je zaštiťována prostřednictvím veřejnoprávních smluv.²⁷

---

²⁵ Zákon č. 131/2000 Sb. Zákon o hlavním městě Praze

²⁶ KOUDELKA, Zdeněk. *Obce a kraje: podle reformy veřejné správy v roce 2001 : (včetně textu zákona o obcích, zákona o krajích a zákona o okresních úřadech)*. 2. aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Linde, 2001. ISBN 80-720-1272-X (str. 147-149)

²⁷ Obce. *PORTÁL ÚZEMNÍHO PLÁNOVÁNÍ*[online]. Praha: Ústav územního rozvoje, 2017, 26. 7. 2017 [cit. 2018-03-06]. Dostupné: http://portal.uur.cz/spravni-usporadani-cr-organy-uzemnihoplanovani/obce.asp#index_2

Obec vyššího typu tzv. dvojková je obec s pověřeným obecním úřadem. Tvoří správní obvod a vykonává státní správu pro sebe a okolní obce, které jsou jeho součástí. Pověřenému obecnímu úřadu jsou podřízeny odbor matriční a stavební úřad. Dále může dvojková obec například vykonávat přenesenou působnost v agendě životního prostředí. V současné době je v ČR 393 obcí s pověřeným obecním úřadem.

Posledním typem jsou obce s rozšířenou působností. Takzvaných trojkových obcí je v ČR 205. Ty vykonávají činnost pro více správních obvodů. Věcně je rozšířená působnost vymezena jak v zákoně o obcích, tak v mnoha speciálních zákonech. Obecní úřad s přenesenou působností například vykonává evidenci obyvatel, vydává osobní a cestovní doklady, řidičské a technické průkazy. Ze sociálně právní agendy je to ochrana dětí, péče o seniory a o zdravotně postižené. Vede evidenci motorových vozidel, vydává živnostenská oprávnění nebo zajišťuje odpadové hospodářství a ochranu životního prostředí. V neposlední řadě vykonává správu lesů, myslivosti a rybářství.²⁸

3. 4 Působnost

Působnost je vymezení rozsahu činnosti subjektů veřejné správy ve čtyřech rovinách. Jedná se o působnost v rámci úpravy společenských vztahů na určitém území vůči určitému okruhu osob a v určitém čase. Subjekt veřejné správy v rámci své působnosti realizuje svou pravomoc, což je soubor právních prostředků, jejichž prostřednictvím je obec oprávněna svou působnost vykonávat. Jedná se například o vydávání právních aktů nebo o uzavírání veřejnoprávních smluv.²⁹

Věcná působnost obce, tedy to co obec dělá a co je náplní její práce, se realizuje dvojitou působností. A to v samostatné působnosti formou samosprávy a v přenesené působnosti formou státní správy.

Samostatná působnost realizuje správu vlastních záležitostí obce samostatně, vlastním jménem, na vlastní odpovědnost a vlastními prostředky. Do této působnosti tedy spadají záležitosti, které jsou vykonávány v zájmu občanů obce, a nejsou svěřeny státu, krajům nebo přenesené působnosti obecních orgánů.

---

²⁸ Obec. *PORTÁL ÚZEMNÍHO PLÁNOVÁNÍ*[online]. Praha: Ústav územního rozvoje, 2017, 26. 7. 2017 [cit. 2018-03-06]. Dostupné z: http://portal.uur.cz/spravni-usporadani-cr-organy-uzemnihoplanovani/obce.asp#index_2

²⁹ KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007. ISBN 978-80-7201-665-5. (str. 122)

Právo na samostatnou působnost základních územních samosprávných celků je zakotveno v Ústavě České republiky a poskytuje ochranu proti zásahům státu do této působnosti. Stát může zasahovat do samostatné působnosti jen za předpokladu, vyžaduje-li to ochrana zákona a způsobem, který stanoví zákon.³⁰

Do této působnosti spadají na základě zákona o obcích zejména následující záležitosti:

- Program rozvoje územního obvodu obce
- Hospodaření obce, rozpočet a závěrečný účet obce
- Vydávání obecně závazných vyhlášek
- Zřizování obecní policie
- Vyhlášení místního referenda
- Ukládání pokut za správní delikty,
- Spolupráce s jinými obcemi apod.

Zvláštní zákony svěřují do samostatné působnosti například:

- Zavedení místních poplatků
- Zřizování zdravotnických zařízení
- Zabezpečení úkolů požární ochrany
- Správu předškolních zařízení a základních škol

V přenesené působnosti stát část svých povinností deleguje na územní samosprávný celek. Výkon státní správy orgánům obce lze svěřit jen na základě zákona. V souvislosti s výkonem této působnosti vznikají obci náklady, jejichž úhradu zajišťuje příspěvkem ze státního rozpočtu. Při výkonu přenesené působnosti má stát více prostředků dozoru než při výkonu samosprávy. V oblasti normotvorby v této působnosti se jedná o nařízení obce. Při vydávání nařízení se obce řídí zákony a jinými právními předpisy. V ostatních záležitostech pak usneseními vlády, směrnicemi ústředních správních úřadů nebo opářeními příslušných orgánů veřejné správy. Seznam nejdůležitějších správních činností v oblasti přenesené působnosti je vyjmenován ve vyhlášce č. 512/2002 Sb. o zvláštní odborné způsobilosti úředníků územních samosprávných celků.

---

³⁰ Ústavní zákon č. 1/1993 Sb. Ústava České republiky, čl. 101 odst. 4

V přenesené působnosti se jedná například:

- Vydávání občanských a řidičských průkazů
- Vydávání cestovních dokladů
- Sociálně správní ochranu dětí

Zákon o obcích v této působnosti rozlišuje tři níže uvedené typy obcí. Obce základního typu, obce s pověřeným obecním úřadem a obce s rozšířenou působností.³¹

Územní působnost nebo také prostorová či místní vymezuje rozsah území, na kterém obec může upravovat určitý okruh společenských vztahů. Jedná se o administrativní teritorium obce nikoliv o území katastrální. V přenesené působnosti obec vykonává záležitosti nejen pro své území, ale i území sousedících obcí, v rozsahu, ve kterém je pověřena. V osobní působnosti akty obce mohou působit vůči všem osobám na území dané obce. Například v případě vlastnictví nemovitosti na území obce.

3. 5 Orgány obce

Obec jedná navenek prostřednictvím svých orgánů, respektive funkcionářů. Orgány jsou kolegiální nebo individuální. Kolegiální jsou složené z více osob a tvoří je například zastupitelstvo nebo rada. Naopak individuální jsou tvořené jedincem, například starostou. Lze je členit také podle demokratické legitimacy na přímo volené občany (zastupitelstvo), volené zastupitelstvem (rada, starosta) a ustanovené jiným způsobem (komise). Ústavně zakotvené je zastupitelstvo obce. Ostatní orgány obce spolu se zastupitelstvem uvádí zákon o obcích. Ten rozlišuje právě zastupitelstvo obce, radu obce, starostu, obecní úřad, zvláštní orgány obce a také komise v případě byl-li jim svěřen výkon přenesené působnosti.³²

Zastupitelstvo

Zastupitelstvo obce tvoří členové zastupitelstva, ti jsou voleni tajným hlasováním ve všeobecných, rovných a přímých volbách. Zastupitelstvo je voleno na čtyři roky obyvateli obce s volebním právem.

---

³¹ VAVROCHOVÁ, Simona a Petr KUŠ. *Územní samosprávné celky*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Institut pro veřejnou správu Praha, 2012. Skripta (Institut pro veřejnou správu). ISBN 978-80-86976-26-6 (Str. 53 – 54)

³² KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007. ISBN 978-80-7201-665-5. (str. 168 – 169)

Obecní zřízení neurčuje přesný počet členů zastupitelstva, ten se určuje v závislosti na počtu obyvatel dané obce k 1. 1. toho roku, kdy se volby konají. Pokud je počet obyvatel do 500, pak bude členů zastupitelstva v rozmezí 5 až 15, při počtu obyvatel nad 500 a do 3000 bude počet členů 7 až 15, při počtu obyvatel nad 3000 a do 10 000 bude členů 11 až 25, v případě počtu obyvatel nad 10 000 a do 50 000 počet členů bude 15 až 35, je-li počet obyvatel někde mezi 50 000 a 150 000 bude počet členů 25 až 45, přesáhne-li počet obyvatel 150 000, počet členů bude 35 až 55. Počet členů zastupitelstva určí stávající zastupitelstvo a to nejpozději 85 dnů před konáním voleb. V případě, že dojde ke sloučení obcí nebo k oddělení části obce, stanoví tento počet ministerstvo vnitra. V průběhu volebního období lze počet zastupitelů změnit pouze v případě vyhlášení nových voleb.³³

Mandát člena zastupitelstva obce vzniká okamžikem zvolení, respektive ukončením hlasování. Zastupitel je povinen na prvním zasedání zastupitelstva složit slib³⁴. Tento mandát je reprezentativní to znamená, že jedná podle svého svědomí a není vázán žádnými příkazy, pokyny nebo nařízeními. Zastupitel má tři hlavní práva a patří mezi ně právo iniciativy, interpelace a informace. Mezi jeho hlavní povinnosti patří aktivní účast a snaha vyvarovat se střetu zájmu.

Zastupitelstvo rozhoduje ve věcech samostatné působnosti. Mezi jeho kompetence patří například: schvalování programu rozvoje obce, schvalování rozpočtu a závěrečného účtu obce, zřizování trvalých a dočasných peněžních fondů obce. Dále může zřizovat a rušit příspěvkové organizace a organizační složky obce a schvalovat jejich zřizovací listiny, vydávat obecně závazné vyhlášky obce, rozhodovat o vyhlášení místního referenda, volit starostu, místostarostu a další členy rady a rovněž je odvolávat z funkce, zřizovat a rušit obecní policii a mnohá další.

V přenesené působnosti zastupitelstvo vydává nařízení obce v případě, kde není zřízena rada. Působnost zastupitelstvo vykonává na svých zasedáních. Je svoláváno starostou a schází se podle potřeby, avšak minimálně jedenkrát za tři měsíce. Zasedání je vždy veřejné a oznámení o jeho konání musí být uveřejněno nejméně sedm dní před jeho konáním. Zastupitelstvo je usnášeníschopné, je-li přítomna jeho nadpoloviční většina.

---

³³ HORZINKOVÁ, Eva; NOVOTNÝ, Vladimír. *Základy organizace veřejné správy v ČR*. 3. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013. 248 str. ISBN 978-80-7380-459-6. (str. 164 - 165)

³⁴ Zákon č. 128/2000 Sb. Zákon o obcích (obecní zřízení), § 69 odst. 2

K platnému usnesení, rozhodnutí nebo volbě je třeba souhlasu nadpoloviční většiny všech členů zastupitelstva, pokud zákon nestanoví jinak. O průběhu zasedání je nutno nejpozději do deseti dnů pořídit zápis, který se ukládá na obecním úřadu k nahlédnutí.³⁵

Rada obce

Rada obce je výkonným orgánem obce v samostatné působnosti, za její výkon odpovídá zastupitelstvu obce. Členy rady jsou starosta, místostarosta, případně místostarostové a radní, ti všichni jsou voleni z řad členů zastupitelstva. Tvoří ji nejméně 5 a nejvíce 11 členů, přičemž tento počet musí být vždy lichý a nesmí přesáhnout jednu třetinu počtu zastupitelstva. V obcích, kde má zastupitelstvo méně než 15 členů, se rada obce nezřizuje. V takovém případě funkci rady plní starosta s výjimkami, které jsou vyhrazeny zastupitelstvu³⁶. Rada je neveřejná a schází se podle potřeby na základě svolání starosty. Rada je schopna se usnášet za přítomnosti všech jejích členů. K platnému usnesení nebo rozhodnutí je potřeba souhlas nadpoloviční většiny všech členů rady. Zápis ze schůze rady musí být zhotoven nejpozději do sedmi dnů od jejího konání a být uložen na obecním úřadě k nahlédnutí komukoliv.³⁷ Mezi kompetence rady patří například: příprava návrhů pro jednání zastupitelstva a zabezpečení plnění jeho usnesení, zabezpečení hospodaření obce podle schváleného rozpočtu, vydávání nařízení obcí, jmenování a odvolání vedoucích odborů obecního úřadu na návrh tajemníka, ukládání pokut v samostatné působnosti (pokud tato činnost není svěřena jinému odboru), schvalování organizačního řádu a jiné.³⁸

Starosta

Starosta je orgánem obce a zastupuje ji navenek. Nejedná se však o orgán statutární. Úkony, které vyžadují schválení rady obce nebo zastupitelstva, může starosta činit až po jejich předchozím schválení, jinak jsou tyto úkony absolutně neplatné. V opačném případě se starosta vystavuje nebezpečí občanskoprávní i trestněprávní odpovědnosti. Starosta popřípadě místostarosta musí být občanem české republiky a jsou voleni zastupitelstvem z řad jeho členů.

---

³⁵ KOPECKÝ, Martin. *Právní postavení obcí a krajů - základy komunálního práva*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2017. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-719-6. (str. 225 – 228)

³⁶ Zákon č. 128/2000 Sb. Zákon o obcích (obecní zřízení), § 102 odst. 4

³⁷ HORZINKOVÁ, Eva; NOVOTNÝ, Vladimír. *Základy organizace veřejné správy v ČR*. 3. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013. 248 str. ISBN 978-80-7380-459-6. (str. 173-174)

³⁸ BALÍK, Stanislav. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Grada, 2009. Politologie (Grada). ISBN 978-80-247-2908-4. (str. 73 -74)

Způsob této volby je plně v dispozici zastupitelstva, které jej upravuje v jednacím řádu. Starosta se souhlasem ředitele krajského úřadu jmenuje a odvolává tajemníka obecního úřadu a stanoví mu plat podle zvláštních předpisů³⁹. Starosta má právo pozastavit výkon usnesení rady obce v samostatné působnosti, není-li správné apod. Nestanoví-li zastupitelstvo jinak, je starosta odpovědný za včasné objednání přezkoumání hospodaření obce za uplynulý kalendářní rok, po projednání s ředitelem krajského úřadu může svěřit komisi rada část výkonu přenesené působnosti, odpovídá za informování veřejnosti o činnosti obce, kde nepůsobí tajemník obecního úřadu, tam zabezpečuje výkon přenesené působnosti v obcích a jiné.⁴⁰

Obecní úřad

Obecní úřad je tvořen starostou, místostarostou, tajemníkem a zaměstnanci obce do něj zařazenými. V čele úřadu stojí starosta. Obecní úřad se může členit na odbory, ale neexistuje zde povinnost. O tomto dělení rozhoduje rada obce, jestliže není zřízena rada zastupitelstva. V samostatné působnosti obecní úřad plní úkoly uložené zastupitelstvem nebo radou a napomáhá v činnosti výborům a komisím. Dále pak vykonává státní správu v přenesené působnosti s výjimkou věcí, které patří do působnosti jiného orgánu obce.⁴¹ V případě obecního úřadu se nejedná o samostatný subjekt práva, nemůže nabývat práva a povinnosti je pouze orgánem obce, jejímž jménem jedná. Zde lze odkázat na nález Ústavního soudu, ten se sice vztahuje k předchozí právní úpravě, avšak je aplikovatelný i do stávající právní úpravy: „*Zákon o obcích č. 367/1990 Sb. nepřiznává obecnímu úřadu jako orgánu obce způsobilost samostatně nabývat práva z právních vztahů a nést povinnosti těchto vztahů vyplývající, a to ani v oblastech pracovněprávních.*“⁴² V obcích II. a III. stupně je povinně zřízena funkce tajemníka obecního úřadu. Ten není samostatným orgánem obce, ale je součástí obecního úřadu. Je odpovědný za plnění úkolů v obou působnostech obce starostovi.⁴³

---

³⁹ Zákon č. 312/2002 Sb., o úřednicích územních samosprávních celků., Nařízení vlády č. 330/2003Sb. o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě. Apod.

⁴⁰ KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007. ISBN 978-80-7201-665-5. (str. 199 - 203)

⁴¹ BALÍK, Stanislav. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Grada, 2009. Politologie (Grada). ISBN 978-80-247-2908-4. (str. 77)

⁴² Nález ÚS ČR sp. zn. I. ÚS 11/95, ze dne 7. 9. 1995.

⁴³ HORZINKOVÁ, Eva; NOVOTNÝ, Vladimír. *Základy organizace veřejné správy v ČR*. 3. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013. 248 str. ISBN 978-80-7380-459-6. (str. 182)

Další orgány

Zastupitelstvo obce může zřizovat výbory jakožto své iniciativní a kontrolní orgány. Povinně zřizuje výbory finanční a kontrolní. V případě, že v obvodu obce žije podle posledního sčítání lidu alespoň 10% občanů hlásících se k jiné národnosti než české, a pokud o to písemnou formou požádá spolek zastupující zájmy této menšiny, je zastupitelstvo povinno zřídit rovněž výbor pro ochranu menšin. Zastupitelstvo může vytvořit například osadní či místní výbory. Počet členů výboru musí být vždy lichý a k přijetí rozhodnutí je třeba nadpoloviční většiny všech členů výboru. Na rozdíl od zastupitelstva rada může zřizovat jako své iniciativní a poradní orgány komise.⁴⁴

Starosta zřizuje pro výkon přenesené působnosti zvláštní orgány obce, a to v případech stanovených zvláštním zákonem. Jedná se například o komisi pro projednávání přestupků, povodňovou komisi nebo komisi pro sociálně-právní ochranu dětí. Komise je v tomto případě terminologické označení, nikoliv výše uvedená komise rady.⁴⁵

---

⁴⁴ KOPECKÝ, Martin. *Právní postavení obcí a krajů - základy komunálního práva*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2017. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-719-6. (str. 243)

⁴⁵ KOUDELKA, Zdeněk. *Obce a kraje: podle reformy veřejné správy v roce 2001 : (včetně textu zákona o obcích, zákona o krajích a zákona o okresních úřadech)*. 2. aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Linde, 2001. ISBN 80-720-1272-X (str. 123)

4. Vznik obce

Území je jedním z charakteristických a určujících znaků každé obce. Území obce je možné měnit. O územních změnách obce rozhodují její občané. A to buď přímo hlasováním v místním referendu, nebo nepřímo prostřednictvím zastupitelů. Základními změnami se rozumí sloučení obcí, připojení jedné obce ke druhé a vznik nové obce oddělením. Pro integrační územní změny, mezi které patří sloučení a připojení, jsou zákonem stanoveny jednodušší podmínky než pro vznik nové obce oddělením. Přísnější podmínky mají zamezit vzniku nových obcí s nedostatečným počtem obyvatel, ve kterých je složitější řádně zajistit výkon přenesené působnosti a správu obce. Změna hranic obce, která je zároveň hranicí krajů, je přípustná jen na základě zákona a není zde potřeba souhlas dané obce. V případě územního sporu mezi obcemi bude rozhodovat Ústavní soud.⁴⁶

4. 1 Sloučení obcí

Jedná se o sloučení dvou a více sousedících obcí, kterým dojde k vytvoření nové obce, a původní zaniknou. Sloučení obcí vzniká na základě dohody dotčených obcí. Dohoda musí obsahovat obligatorní náležitosti z § 19 odst. 5 obecního zřízení.:

- „a) den, měsíc a rok, ke kterému se obce slučují, nebo se obec připojuje,*
- b) název obce a sídlo jejích orgánů, jde-li o sloučení obcí,*
- c) určení právních předpisů obcí, které byly vydány slučovanými obcemi nebo připojovanou obcí a zůstanou v platnosti v celé obci po sloučení nebo připojení,*
- d) výčet katastrálních území obce po sloučení nebo připojení,*
- e) určení majetku, včetně finančních prostředků, ostatních práv a závazků, právnických osob a organizačních složek slučovaných obcí nebo obce, která se připojuje“.*⁴⁷

Před uzavřením dohody mají obce určit název nově vzniklé obce, jestliže se obce nedohodou, název stanoví Ministerstvo vnitra.

---

⁴⁶ KOUDELKA, Zdeněk. *Obce a kraje: podle reformy veřejné správy v roce 2001 : (včetně textu zákona o obcích, zákona o krajích a zákona o okresních úřadech)*. 2. aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Linde, 2001. ISBN 80-720-1272-X (str. 60)

⁴⁷ Zákon č. 128/2000 Sb. Zákon o obcích (obecní zřízení)

Ministerstvo vnitra dává souhlas také v případě, kdy chce nově vzniklá obec název zcela odlišný od názvů původních slučovaných obcí. Po sloučení obcí budou platit právní předpisy uvedené v dohodě o sloučení. V důsledku toho platnost ostatních právních předpisů slučovaných obcí zaniká. Zánik obcí nemá vliv na platnost konkrétních správních aktů vydaných jejich orgány, například rozhodnutí vydaných ve správním řízení. Sloučení obcí lze provést jen ke dni voleb do zastupitelstev v obcích, nebo k počátku kalendářního roku.⁴⁸

Dohodu o sloučení lze uzavřít na základě rozhodnutí zastupitelstev dotčených obcí za předpokladu, že 30 dnů od vydání tohoto rozhodnutí není podán návrh na konání místního referenda. Je nutné rozhodnutí zastupitelstva, případně i rozhodnutí v místním referendu před uzavřením dohody oznámit krajskému úřadu. Nově vzniklá obec je povinna zaslat opisy dohody Ministerstvu vnitra, Ministerstvu financí, Českému úřadu zeměměřičskému a katastrálnímu a příslušnému finančnímu úřadu.⁴⁹

Současná úprava zákona o obcích neřeší situaci, ve které by chtěly dohodu o sloučení uzavřít obce náležící do jiného okresu či kraje. Zákon o obcích z roku 1990 předpokládal projednání dohody s vládou, která by současně určila okres, do kterého by nová obec územně patřila.⁵⁰ Na tomto základě by mělo Ministerstvo vnitra změnit vyhlášku týkající se změny okresů. Naopak územní změny na základě sloučení týkající se krajů by měly být upraveny změnou zákona. Protože hranice vyšších územních samosprávných celků lze změnit jen na základě zákona.⁵¹ Dojde-li při vzniku nové obce k narušení správních obvodů, rozhoduje o změně obvodu Ministerstvo vnitra.

Za dobu účinnosti stávajícího zákona nedošlo ke vzniku nové obce sloučením. Příkladem může být sloučení obcí z minulého století, a to sloučení měst Frýdku a Místku. Do 1. ledna 1943 se jednalo o dvě samostatná města. Byla sloučena z rozhodnutí nacistických úřadů. Ke dni sloučení neslo město název Frýdek, na popud občanů i orgánů města Ministerstvo vnitra rozhodlo o stanovení úředního názvu města Frýdek-Místek s platností od 1. ledna 1955.⁵²

---

⁴⁸ KOPECKÝ, Martin. *Právní postavení obcí a krajů - základy komunálního práva*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2017. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-719-6. (str. 84)

⁴⁹ KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007. ISBN 978-80-7201-665-5. (str. 111)

⁵⁰ §10 odst. 3 zákona o obcích č. 367/1990 Sb.

⁵¹ Ústavní zákon č. 347/1997 Sb. Ústavní zákon o vytvoření vyšších územních samosprávných celků a o změně ústavního zákona České národní rady č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, čl. 2

⁵² Historie. *Frýdek - Místek: Statutární město* [online]. Frýdek-Místek: Frýdek-Místek, 2010 [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: <http://www.frydek-mistek.cz/cz/o-meste/informace-o-meste/historie/>

4. 2 Připojení obcí

Druhou formou integrace obcí je připojení jedné obce ke druhé. V tomto případě zanikne připojovaná obec, zatímco obec, která nezaniká, se rozšíří právě o území připojované obce. Zákon zakotvuje variantu připojení jedné obce k druhé, není ale vyloučené připojení více obcí najednou. Podmínkou pro připojení obce je stejně jako v případě sloučení dohoda dotčených obcí, která musí splňovat požadavky dle §19 odst. 5 zákona o obcích.

Dohodu o připojení obce lze uzavřít na základě rozhodnutí zastupitelstev dotčených obcí za předpokladu, že do 30 dnů od vydání tohoto rozhodnutí nebude podán návrh na konání místního referenda. V takovém případě může obec rozhodnutí přijmout, jen když občané vysloví souhlas v referendu. Pro přijetí referenda musí hlasovat kladně nadpoloviční většina oprávněných osob.⁵³

Právní předpisy, které budou platit na území nové obce, musí být zakotveny v dohodě o připojení obcí. Zákon připouští, aby na území připojené obce platily její původní právní předpisy podle dohody dotčených obcí, to však bude v praxi využívané zřejmě jen zcela výjimečně. Územně právní předpisy obce, ke které se připojí obec jiná, budou rozšířeny i na území nově připojené obce. Právní předpisy připojované obce tak s největší pravděpodobností zaniknou, což se nevztahuje k platnosti konkrétních správních aktů vydaných jejími orgány.⁵⁴

4. 3 Oddělení obcí

Způsob vzniku obce oddělní spočívá v tom, že se od původní obce oddělí její část, která samostatně vytvoří obec novou. V tomto případě původní obec nezaniká, pouze se zmenší její územní základ. Nová obec tímto způsobem vznikne za podmínek, že oddělovaná část bude mít samostatné katastrální území a bude tvořit souvislé území, které bude sousedit nejméně se dvěma obcemi nebo jednou obcí a cizím státem. Platí tedy zákaz dělení obcí s jedním katastrálním územím, zákaz územních exkláv (území nemůže být přetrženo) a také zákaz vzniku vnitro-obecních enkláv (nemůže vzniknout obec dislokovaná uvnitř území jiné obce).

---

⁵³ HORZINKOVÁ, Eva; NOVOTNÝ, Vladimír. *Základy organizace veřejné správy v ČR*. 3. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013. 248 str. ISBN 978-80-7380-459-6. (str. 114-115)

⁵⁴ KOUDELKA, Zdeněk, Petr PRŮCHA a Radek ONDRUŠ. *Zákon o obcích (obecní zřízení): komentář : podle stavu k 1.1.2004*. 2. aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Linde, 2004. ISBN 80-720-1444-7. (str.66)

Čtvrtou podmínkou je, že nově vzniká obec, bude mít alespoň 1000 občanů. Stejně podmínky musí splňovat i zbytková obec po oddělení její části. Obec, která má méně jak 2000 obyvatel, se nemůže rozdělit, protože po oddělení by nebyla splněna podmínka požadovaného minima 1000 obyvatel.⁵⁵

Při oddělení obce musí být zřízen přípravný výbor. Musí vzniknout v části obce, která se chce oddělit, a to z občanů obce, kteří zde mají trvalý pobyt. Výbor navrhuje uspořádání místního referenda ve věci oddělení části obce a podílí se na jeho přípravě a provedení. Mimo jiné také jedná za budoucí obec při uzavírání dohody o rozdělení majetku. Návrh přípravného výboru může být podán za předpokladu, podpořilo-li je zákonem stanovené procento oprávněných osob.⁵⁶

O oddělení části obce rozhodne krajský úřad na základě kladného výsledku místního referenda konaného v té části obce, která se chce oddělit. Nepodá-li obec návrh do 30 dnů ode dne vyhlášení výsledků místního referenda, může tak učinit kterýkoliv občan obce.⁵⁷ Část obce má nárok na oddělení i bez souhlasu externí obce. Pravomocné rozhodnutí o oddělení části obce nelze obnovit ani přezkoumat ve správním řízení. Lze však podat žalobu proti rozhodnutí v této věci ve správním soudnictví za podmínek podle §65 a následující s. ř. s.⁵⁸ Návrh na oddělení obce musí nezbytně obsahovat obligatorní náležitosti:

- „a) den, měsíc a rok, ke kterému se část obce odděluje,*
- b) vymezení území nově vznikající obce po oddělení části obce výčtem jejích katastrálních území včetně příslušných mapových podkladů,*
- c) počet občanů obce ke dni podání návrhu na oddělení její části, jakož i počty občanů obce v jednotlivých částech, které se mají oddělit,*
- d) rozdělení výnosu daní v poměru podle počtu obyvatel původní a nově vzniklé obce do doby, než bude stanoveno procento, kterým se na výnosech daní podílí nově vzniklá obec.“⁵⁹*

---

⁵⁵ KOPECKÝ, Martin. *Právní postavení obcí a krajů - základy komunálního práva*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2017. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-719-6. (str. 86)

⁵⁶ KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007. ISBN 978-80-7201-665-5. (str. 108)

⁵⁷ Zákon č. 128/2000 Sb. Zákon o obcích (obecní zřízení), §22 odst. 1

⁵⁸ Zákon č. 150/2002 Sb. Zákon soudní řád správní

⁵⁹ Zákon č. 128/2000 Sb. Zákon o obcích (obecní zřízení), §22 odst. 2

Součástí návrhu má být také písemná dohoda obce a přípravného výboru o rozdělení majetku obce. Nebyla-li taková dohoda uzavřena, rozdělí se majetek následovně: vlastnické právo k nemovitostem, včetně jejich příslušenství, věcného práva k věci cizí, závazky vázající na nemovitostech přecházejí na obec, na jejímž území se daná nemovitost nachází a v poměru počtu obyvatel přechází na novou obec movité věci. Nepřechází finanční prostředky, závazky a podíly na právnických osobách založených původní obcí.

Rozhodnutí krajského úřadu o oddělení části obce musí obsahovat všechny nezbytné náležitosti pro rozdělení, včetně dohody o rozdělení majetku, byla-li sepsána. Nejpozději do 3 měsíců po ustavujícím zasedání zastupitelstva nové obce je původní obec povinna vydat nové obci majetek na základě rozhodnutí krajského úřadu. Souhlas k názvu nově vznikající obce uděluje Ministerstvo vnitra. Měla-li původní obec status města, pak zůstává městem ta obec, která nadále ponese jeho název. Musí však splňovat požadavek minimálně 3000 obyvatel. Oddělení části obce nemá vliv na další platnost právních aktů externí povahy. V nově vzniklé obci platí právní předpisy obce, které platily na jejím území před jejím vznikem.⁶⁰ Příkladem nově vzniklé obce oddělením je Petrov nad Desnou⁶¹. Ta začala existovat k 1. 1. 2010 a to po oddělení části obce Sobotín.

4. 4 Jiné změny hranic obcí

Změna hranic obcí, ke které nedochází na základě sloučení obce, připojení obce nebo oddělení části obce, se realizuje na základě dohody zúčastněných obcí po projednání s příslušným katastrálním úřadem. Není zde nutné konání místního referenda. K této dohodě postačují souhlasná rozhodnutí zastupitelstev dotčených obcí. Uzavření této dohody oznamují obce Ministerstvu financí a místně příslušnému katastrálnímu úřadu a finančnímu úřadu.⁶²

Zákon neupravuje náležitosti této dohody, nicméně nezbytnou náležitostí dohody je způsob, jakým se mají obecní hranice měnit, a od kdy. Dohoda musí vymezovat soukromoprávní účinky změny hranic, jako jsou například majetkoprávní otázky nebo finanční vyrovnání. Změna hranic nese také důsledky veřejnoprávní povahy, dochází například ke změně územní působnosti obcí a jejich orgánů.

⁶⁰ KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007. ISBN 978-80-7201-665-5. (str. 108)

⁶¹ Z historie obce. *Petrov nad Desnou* [online]. Petrov nad Desnou: Web house, 2008, 3. 11. 2008 [cit. 2018-03-26]. Dostupné z: <http://www.petrovnaddesnou.cz/rozhodnuti-krajskeho-uradu-o-vzniku-obce-petrov-nad-desnou/d-1079/p1=1626>

⁶² HORZINKOVÁ, Eva; NOVOTNÝ, Vladimír. *Základy organizace veřejné správy v ČR*. 3. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013. 248 str. ISBN 978-80-7380-459-6. (str. 116)

Změna hranic znamená také změnu územní působnosti obecně závazných právních předpisů. To znamená, že rozšířením územního základu obce se zároveň rozšiřuje území, pro které platí tyto předpisy. Je možné na tomto území zachovat původní předpisy platící před změnou hranic. Tyto výjimky však musí být v dohodě obcí o změně hranic uvedeny.⁶³

Souhrnná tabulka pro všechny uvedené možnosti:

	§	podmínky	dohoda	schválení/ oznámení	referendum
sloučení	19/1	obec sousedí jen k počátku roku	schvaluje zastupitelstvo	oznámení MF, FÚ, KÚ projednání s kraj. úřad.	jen je-li návrh podán do 30 dnů
připojení	19/3	obec sousedí jen k počátku roku	schvaluje zastupitelstvo	oznámení MF, FÚ, KÚ projednání s kraj. úřad	jen je-li návrh podán do 30 dnů
oddělení	20a	přípravný výbor, jen k počátku roku		rozhoduje krajský úřad oznámení MF, FÚ, KÚ projednání s kraj. úřad	vždy na území části obce, která se odděluje
dohoda			schvaluje zastupitelstvo		

Zdroj: Základy organizace VS v ČR⁶⁴

⁶³ KOPECKÝ, Martin. *Právní postavení obcí a krajů - základy komunálního práva*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2017. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-719-6. (str. 88 -90)

⁶⁴ HORZINKOVÁ, Eva; NOVOTNÝ, Vladimír. *Základy organizace veřejné správy v ČR*. 3. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013. 248 str. ISBN 978-80-7380-459-6. (str. 116)

5. Zánik obce

Podle platné právní úpravy existují v současné době dva způsoby zániku obce. Obec může zaniknout sloučením⁶⁵ dvou a více obcí nebo připojením⁶⁶ jedné obce ke druhé.

V obou těchto případech je nutné uzavření dohody obcí. Tuto dohodu lze uzavřít jen na základě souhlasu zastupitelstev dotčených obcí. V případě konání místního referenda musí být brán zřetel na jeho výsledek. Obce se musí dohodnout na novém společném názvu. Současně musí dohoda obsahovat také převod majetku, finančních prostředků, práv a povinností zaniklé obce na obec novou. Důležité je rovněž uvedení data, k němuž dojde ke sloučení či připojení obcí. Tímto dnem zanikne původní obec jako samostatný subjekt práva. Územní změny musí být nahlášeny na Ministerstvo vnitra, Český úřad zeměměřičský, finanční úřad a katastrální úřad.

V současnosti dochází k zániku obcí velmi zřídka. Od roku 2001 eviduje Český statistický úřad jen 13 zaniklých obcí. Poslední obec v ČR zanikla k 31. 12. 2008. Jednalo se o samostatnou obec Nemíž v okrese Benešov, která se stala k 1. 1. 2009 částí obce Tehov.

Nejčastějším důvodem zániku obce v ČR je nepříznivá ekonomická situace (současná zadluženost obcí je rozvedena v 7. kapitole o hospodaření obcí). Mnohé obce mají problém i se zabezpečením základních funkcí a na rozvoj či modernizaci území nemají dostatečné prostředky. Tento problém postihuje zejména malé obce. Česká republika patří k evropskému unikátu v počtu malých obcí. Čtvrtina vesnic má méně než 200 obyvatel, to vyplývá ze studie Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) z roku 2015.

Adekvátním řešením ekonomické situace v obcích je právě sloučení nebo připojení, kdy zánikem původní obce, získá nová obec možnost disponovat s více prostředky v oblasti příjmu. To se potvrdilo v řadě evropských zemí, kde na základě nedostatku finančních zdrojů došlo k již zmíněnému slučování. V České republice naopak obce volí cestu dobrovolné spolupráce.

---

⁶⁵ Zákon č. 128/2000 Sb. Zákon o obcích (obecní zřízení), § 19 odst. 1

⁶⁶ Zákon č. 128/2000 Sb. Zákon o obcích (obecní zřízení), § 19 odst. 3

Západočeská univerzita v Plzni byla nositelem projektu TA ČR OMEGA ev. č. TD020323 „Strategické plánování obcí, měst a regionů: výzvy, problémy, možnosti řešení“. Součástí tohoto projektu byl výzkum v oblasti slučování obcí a meziobecní spolupráce.

Více než polovina respondentů označila spolupráci obcí za lepší z variant. Argumentace byla založena na několika hlavních pilířích, které popsaly nevýhody slučování obcí. Největší obavou je ztráta místní identity a jedinečnosti obce a to zejména u nejmenších obcí. Dalšími argumentem proti slučování je obava zvětšení dojezdové vzdálenosti a zhoršení dostupnosti některých veřejných služeb. Dále je to obava z oslabení rozhodovacího vlivu slučovaných obcí a upřednostňování rozvoje centrálních obcí na úkor okrajových. V neposlední řadě je překážkou také tradiční rivalita.

5. 1 Zánik obcí v minulosti

Zánik obce nesouvisel vždy s realizací aktuálně platného práva. Z minulosti známe řadu důvodů zániků obcí, které se neuskutečnily v závislosti na vůli jejich občanů. Obce zanikaly v důsledku války, vzniku vodních děl, těžby nerostných surovin nebo zapříčiněním přírodních živlů.

V důsledku druhé světové války zanikla zhruba desítka vesnic. Mezi nejznámější případy patří zánik obcí Lidice a Ležáky. Neméně tragický osud, ale potkal i další české obce. Příkladem je obec Leskovice v okrese Pelhřimov. Obec byla vypálena nacisty 5. a 6. května 1945, zahynulo přitom 25 občanů. Tato vesnice je dokladem obnovy válkou zničené vsi.⁶⁷

Následkem druhé světové války zaniklo například i město Čistá. Jeho obyvatelstvo bylo z valné většiny německé a po skončení války bylo vystěhováno. Město Čistá tak zaniklo a stalo se součástí vojenského újezdu Prameny.⁶⁸

Značná část obcí zanikla na úkor vzniku vodních děl. Přesněji vodních nádrží, které byly budovány na základě zvyšující se spotřeby pitné vody v dané oblasti. V případě kdy se na území budované nádrže nacházela obec, došlo k jejímu zániku.

---

⁶⁷ Leskovice. *Zaniklé obce a objekty* [online]. Praha: Pavel Beran, 2015 [cit. 2018-03-26]. Dostupné z: <http://www.zanikleobce.cz/index.php?obec=3211>

⁶⁸ Město Čistá. *Zaniklé obce a objekty* [online]. Praha: Pavel Beran, 2015 [cit. 2018-03-26]. Dostupné z: <http://www.zanikleobce.cz/index.php?obec=305>

Příkladem je výstavba vodní nádrže Fláje v okrese Most. Nádrž byla vybudována v letech 1951-1961 na ploše 153 ha. Při výstavbě zanikla obec Fláje, která stála na nynějším místě nádrže.⁶⁹ V plzeňském kraji takto zanikly obce Těchodely a Lučina.

V pořadí třetím důvodem je zánik obcí v důsledku posouvání hranic těžebních území. Z historického hlediska je v tomto ohledu nejpostiženějším územím oblast severočeského Mostecka. Likvidace sídel zde začala v 60. letech 20. století. V důsledku těžby zde zaniklo 30 obcí a o bydlení přišlo přibližně 70 tisíc lidí. Nejradikálnějším zásahem byla demolice Starého Mostu, který měl před válkou cca 30 tisíc obyvatel.⁷⁰ Další takto významně zasaženou oblastí bylo Sokolovsko, kde zaniklo 31 obcí.

Jediným známým sídlem v České republice, které zaniklo důsledkem živelné pohromy, je osada Kavčina u Mnichova Hradiště. V červnu roku 1926 se v návaznosti na přívalové deště sesunul přílehlý svah. Do údolí postupně sjíždělo přibližně 30 ha lesa. Nános půdy zlikvidoval desítku domů a přílehlou komunikaci. Nová osada již na tomto místě vybudována nebyla.⁷¹

---

⁶⁹ Fláje. *Zaniklé obce a objekty* [online]. Praha: Pavel Beran, 2015 [cit. 2018-03-26]. Dostupné z: <http://www.zanikleobce.cz/index.php?obec=255>

⁷⁰ Starý Most. *Zaniklé obce a objekty* [online]. Praha: Pavel Beran, 2015 [cit. 2018-03-26]. Dostupné z: <http://www.zanikleobce.cz/index.php?obec=264>

⁷¹ Kavčina. *Zaniklé obce a objekty* [online]. Praha: Pavel Beran, 2015, 6. 4. 2006 [cit. 2018-03-26]. Dostupné z: <http://www.zanikleobce.cz/index.php?obec=2483>

6. Vojenský újezd

Vojenský újezd je vymezená část území státu, která slouží k zajišťování obrany státu a výcviku ozbrojených sil. Vojenský újezd nepatří do žádné obce, je však součástí kraje. Na území újezdu se nelze přihlásit k trvalému pobytu a vstup na toto území je bez povolení zakázán. Újezd se zřizuje, mění nebo ruší zvláštním zákonem.⁷²

Újezd tvoří územní správní jednotku a je spravován újezdním úřadem v čele s přednostou. Přednosta je podřízen Ministerstvu obrany, konkrétně oddělení řízení vojenských újezdů. Rozsah úkolů újezdního úřadu vymezuje zákon č. 222/1999 Sb. *Zákon o zajišťování obrany České republiky*. Dle §33 má v rámci své působnosti vojenský úřad přes desítku kompetencí. Povoluje vstup na území újezdu. Koordinuje využívání územní újezdu k vojenské a hospodářské činnosti a zabezpečuje podmínky pro výcvik ozbrojených sil v polních podmínkách. Stanovuje režimová a bezpečnostní opatření na území újezdu, tato opatření zároveň kontroluje a vyžaduje jejich dodržování. Pečuje o trvalé označení újezdu, vyznačení hranic v terénu a hlavně o vyznačení bezpečnostních obraných pásem. Zabezpečuje správu účelových komunikací a přechodnou úpravu provozu na nich. Zajišťuje součinnost s ostatními orgány státní správy apod.⁷³

Od 1. ledna 2016 jsou v České republice čtyři vojenské újezdy Boletice, Březina Hradiště a Libavá a to na základě zákona č. 15/2015Sb., zákon o hranicích vojenských újezdů. Tento zákon zakotvuje výsledek procesu optimalizace vojenských újezdů na našem území.

6. 1 Optimalizace vojenských újezdů

Do 31. 12. 2015 existovalo na území České republiky pět vojenských újezdů. Tato situace se změnila přijetím zákona 15/2015 Sb., Zákon o zrušení vojenského újezdu Brdy, o stanovení hranic vojenských újezdů, o změně hranic krajů a o změně souvisejících zákonů. Výsledkem tohoto zákona bylo zrušení vojenského újezdu Brdy a zmenšení ostatních vojenských újezdů, Boletice o 25%, Březina o 5%, Hradiště o 15% a Libavá o 31% (viz příloha č. 2).

---

⁷² Informace o vojenských újezdech. *Armáda České republiky: Ministerstvo obrany*[online]. Praha: © Ministerstvo obrany, 2018, 5. 3. 2018 [cit. 201803 11]. Dostupné z: <http://www.acr.army.cz/scripts/detail.php?id>

⁷³ Zákona č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany ČR, ve znění pozdějších předpisů, § 33

Zároveň na základě zákona vzniklo šest nových obcí a další sídlení útvary byly přičleněny okolním obcím.⁷⁴

Jedním z důvodů optimalizace vojenských újezdů byla redukce jednotek útvarů Armády České republiky. V roce 1993 měla AČR 115 000 vojáků v činné službě, v současnosti má přibližně 23 000 vojáků. Vzhledem k reálným potřebám výcviku vojsk a zároveň k razantnímu snížení počtu vojáků, bylo nutné přehodnocení počtu a velikosti vojenských újezdů. Druhým důvodem a zároveň cílem optimalizace bylo narovnání občanských práv obyvatel újezdů, kteří při neexistenci obce na tomto území nemohli plně vykonávat svá práva daná ústavními zákony. Obyvatelé újezdů se nemohli podílet na výkonu územní samosprávy. Neměli aktivní ani pasivní právo při volbách do zastupitelstva a nemohli vlastnit nemovitý majetek. Proces přechodu z vojenské správy na samosprávu se týkal více než dvou tisíc obyvatel.⁷⁵

Do průběhu přípravy optimalizace Ministerstvo obrany zapojovalo dotčené obyvatele a starosty přilehlých měst. Na přípravě zákona a jeho věcných podkladů se podíleli zástupci Ministerstva vnitra, Ministerstva životního prostředí, Ministerstva financí, Ministerstva zemědělství, Ministerstva pro místní rozvoj, Českého úřadu zeměměřičského a katastrálního a také zástupci dotčených krajských úřadů a dotčených obcí. V roce 2012 na základě ankety Ministerstva vnitra vyplynul požadavek na vznik šesti nových obcí. K přípravě a jednání o vzniku těchto nových obcí byly vytvořeny přípravné výbory.

Vznikem nových obcí se v podstatě obnovily původní samosprávy, které byly vznikem vojenských újezdů zrušeny a staly se jejich součástí.⁷⁶ Dá se říct, že se jedná o jakousi nápravu křivd z padesátých let, která způsobila více než šedesátileté období, kdy byly dané sídelní útvary spravovány armádou.

---

⁷⁴ *Optimalizace vojenských újezdů: základní informace o realizaci zákona č. 15/2015 Sb., o zrušení vojenského újezdu Brdy, o stanovení hranic vojenských újezdů, o změně hranic krajů a o změně souvisejících zákonů (zákon o hranicích vojenských újezdů)*. Praha: Ministerstvo obrany České republiky - VHÚ Praha, 2015. ISBN 978-80-7278-673-2. (str. 3 - 4)

⁷⁵ *Optimalizace vojenských újezdů: základní informace o realizaci zákona č. 15/2015 Sb., o zrušení vojenského újezdu Brdy, o stanovení hranic vojenských újezdů, o změně hranic krajů a o změně souvisejících zákonů (zákon o hranicích vojenských újezdů)*. Praha: Ministerstvo obrany České republiky - VHÚ Praha, 2015. ISBN 978-80-7278-673-2. (str. 4 - 5)

⁷⁶ Zákon č. 169/1949 Sb. Zákon o vojenských újezdech

6. 2 Územní změny

K územním změnám došlo na základě § 1- 7 zákona č. 15/2015 Sb., o hranicích vojenských újezdů. Zrušením vojenského újezdu Brdy bylo dosavadní katastrální území připojeno k okolním obcím. Jedná se o 17 obcí ze Středočeského kraje a 10 z Plzeňského kraje, zároveň dochází i ke změně průběhu krajské hranice mezi těmito kraji.⁷⁷

V uvolněných částech zbylých vojenských újezdů dochází ke vzniku nových obcí. Následující tabulka zobrazuje vojenský újezd, ze kterého daná obec vznikla, název nové obce, počet obyvatel a rozlohu katastrálního území.

Vojenský újezd	Název nové obce	Počet obyvatel (k 1. 3. 2015)	Rozloha katastrálního území (ha)
VÚ Boletice	Polná na Šumavě	194	1916
VÚ Hradiště	Bražec	224	1460
	Doupovské Hradiště	148	2083
VÚ Libavá	Město Libavá	541	2932
	Kozlov	311	4576
	Luboměř pod Strážnou	120	956

Zdroj: <http://www.acr.army.cz/scripts/detail.php?id=215>

Ostatní sídelní útvary se přiřčejí svými katastry k okolním obcím. U všech občanů dochází ke změně trvalého pobytu. (Grafické znázornění změn viz příloha č. 3)

6. 3 Vznik nových obcí

Obec je veřejnoprávní korporací a dle výše uvedeného musí splňovat několik podmínek. Obyvatelstvo, katastrální území a majetek. První dvě podmínky byly splněny vyčleněním sídelních útvarů mimo vojenské újezdy. Nově vznikajícím obcím chyběl majetek, protože jejich původní majetek přešel v padesátých letech na stát. Pro zajištění funkčnosti obce byl převeden majetek ze zastavěných částí obce. Jednalo se například o pozemky a komunikace, vodní zdroje, studny, rozvody vody, čističky odpadních vod, kanalizace, veřejné osvětlení, autobusové zastávky, školy, kulturní domy, bytové doby apod.

⁷⁷ Zákon č. 15/2015 Sb., Zákon o zrušení vojenského újezdu Brdy, o stanovení hranic vojenských újezdů, o změně hranic krajů a o změně souvisejících zákonů (zákon o hranicích vojenských újezdů), § 1– 7

Na nově vzniklé obce také přešly pozemky nezastavěné části obce, a to v závislosti na počtu obyvatel 2 ha pozemků na každého. Majetkové uspořádání obcí a krajů zakotvuje §9 zákona č. 15/2015 Sb., zákon o hranicích vojenských újezdů.⁷⁸

Po vzniku nových obcí bylo nutné zorganizování voleb podle zákona č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. V přechodné době (do uskutečnění voleb) zajišťoval chod těchto obcí tzv. správce obce. Jednotlivé správce jmenoval ministr vnitra, a to z řad zaměstnanců Ministerstva vnitra, přesněji odboru veřejné správy, dozoru a kontroly. Činnost správce plnohodnotně nenahrazovala působnosti a pravomoci řádných orgánů obce. Svou funkci správce vykonával od 1. ledna 2016 do ustavujícího zasedání zastupitelstva obce. Postavení správců bylo provizorní a sloužilo k překlenutí dočasné neexistence řádných obecních orgánů. Pravomoci správce se vztahovaly pouze k výkonu samosprávy a neměly totožný rozsah jako zastupitelstvo. Správce mohl například spravovat majetek, ale nemohl s ním nikterak disponovat. Jeho hlavní činností byla příprava komunálních voleb a zastupování obce navenek ve styku s občany a úřady. Při příležitosti ukončení své činnosti na ustavujícím zasedání nově vzniklého zastupitelstva informoval o průběhu své funkce a stavu obce.⁷⁹

V již existujících obcích, do kterých se přiřčenili obyvatelé újezdů, proběhnou volby až v řádném termínu celostátních voleb do zastupitelstev obcí v letošním roce (2018).⁸⁰ Komunální volby 16. ledna 2016 proběhly jen v nově vzniklých obcích. Za průběh těchto voleb zodpovídaly příslušné krajské úřady. Obyvatelé nových obcí při těchto volbách prokazovali svou totožnost stávajícím občanským průkazem. Změna názvu obce, tedy změna trvalého bydliště neznamená automatické ukončení platnosti dokladu. V tomto případě rozhoduje o ukončení platnosti úřad obce s rozšířenou působností.

---

⁷⁸ *Optimalizace vojenských újezdů: základní informace o realizaci zákona č. 15/2015 Sb., o zrušení vojenského újezdu Brdy, o stanovení hranic vojenských újezdů, o změně hranic krajů a o změně souvisejících zákonů (zákon o hranicích vojenských újezdů)*. Praha: Ministerstvo obrany České republiky - VHÚ Praha, 2015. ISBN 978-80-7278-673-2. (str. 10 - 11)

⁷⁹ *Optimalizace vojenských újezdů: základní informace o realizaci zákona č. 15/2015 Sb., o zrušení vojenského újezdu Brdy, o stanovení hranic vojenských újezdů, o změně hranic krajů a o změně souvisejících zákonů (zákon o hranicích vojenských újezdů)*. Praha: Ministerstvo obrany České republiky - VHÚ Praha, 2015. ISBN 978-80-7278-673-2. (str. 11 - 12)

⁸⁰ Obce: Všeobecné volby do zastupitelstev obcí. *Ministerstvo vnitra: České republiky* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, 2018 [cit. 2018-03-26]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/vseobecne-volby-do-zastupitelstev-obci.aspx>

Rozhodujícím okamžikem pro samostatné fungování nově vzniklých obcí bylo zvolení zastupitelstva obce. V období přechodu správy územní z vojenského újezdu na běžnou obec zabezpečoval uspokojování potřeb obyvatelů příslušný újezdní úřad.

Výčet těchto činností je specifikován v §10 zákona č. 15/2015 Sb.:

- „a) školství, sociální péče, zdravotnictví a kultury,*
- b) správy místních komunikací a zabezpečování dopravní obslužnosti,*
- c) správy veřejného osvětlení,*
- d) plnění úkolů požární ochrany,*
- e) shromažďování a odvozu komunálních odpadů a jejich nezávadného zpracování, využití nebo zneškodnění,*
- f) zásobování vodou, odvádění a čištění odpadních vod.“⁸¹*

Na plnění těchto úkolů se podílelo Ministerstvo obrany a byly hrazeny z jeho rozpočtu.

---

⁸¹ Zákon č. 15/2015 Sb., Zákon o zrušení vojenského újezdu Brdy, o stanovení hranic vojenských újezdů, o změně hranic krajů a o změně souvisejících zákonů (zákon o hranicích vojenských újezdů), § 10

7. Referendum

Právo občana podílet se na správě veřejných věcí přímo nebo prostřednictvím svých volených zástupců upravuje čl. 21 odst. 1 Listiny základních práv a svobod v oddíle politických práv. Toto právo vychází z Mezinárodního paktu o občanských a politických právech.⁸² Referendum jako takové není garantováno ústavou. Pravidla a průběh konání místního referenda nalezneme v zákoně č. 22/2004 Sb., o místním referendu a o změně některých zákonů. Nicméně s existencí institutu místního referenda počítal již první obecní zákon z roku 1990⁸³ a to v případech sloučení nebo rozdělení obce.

Ve městě, které je územně členěno, se může místní referendum konat v jeho jednotlivých městských částech, ale i ve městě jako celku. Referendum se může konat také v části obce, která není městskou částí nebo obvodem v případech které stanoví zákon, jde například o oddělení části obce. Chce-li se oddělit více částí obce najednou, referendum se koná společně ve všech těchto částech. Místní referendum je možné uskutečnit také na území hlavního města Prahy.

Místní referendum se koná na základě tajného, všeobecného, rovného a přímého hlasovacího práva. Hlasovat v referendu může jen oprávněný občan, tedy ten, který splňuje potřebné podmínky. Musí být občanem České republiky nebo cizincem, kterému je podobné postavení zákonem přiznáno⁸⁴, a musí být přihlášen k trvalému pobytu ve správním obvodu, ve kterém referendum probíhá. Nejpozději v den konání referenda musí dosáhnout 18 let a nesmí existovat překážka pro výkon hlasovacího práva v referendu. Jedná se o překážky: omezené svéprávnosti k výkonu práva hlasovat v referendu⁸⁵, výkon vojenské služby, omezení osobní svobody z důvodu ochrany zdraví lidu, vazby a výkonu trestu.

Hlasování v místním referendu probíhá pouze v jednom dni. V rámci hospodárnosti je často jeho konání připojováno ke konání komunálních voleb, voleb do komor Parlamentu ČR nebo k prezidentským volbám. V referendu je klíčovou jednoznačně položená otázka, na kterou lze odpovědět slovem ano či ne.

---

⁸² Vyhláška č. 120/1976 Sb., Vyhláška ministra zahraničních věcí o Mezinárodním paktu o občanských a politických právech a Mezinárodním paktu o hospodářských, sociálních a kulturních právech, čl. 25 písm. a)

⁸³ Zákon č. 367/1990 Sb., Zákon České národní rady o obcích (obecní zřízení), §26

⁸⁴ Zákon č. 22/2004 Sb., Zákon o místním referendu a o změně některých zákonů, §36 odst. 3

⁸⁵ Zákon č. 89/2012 Sb. Zákon občanský zákoník, § 55 - 65

V referendu se rozhoduje ve věcech v oblasti samostatné působnosti a jeho konání je nepřijatelné ve věcech na základě §7 zákona o místním referendu:

- „a) o místních poplatcích a o rozpočtu obce nebo statutárního města,*
- b) o zřízení nebo zrušení orgánů obce nebo statutárního města a o jejich vnitřním uspořádání,*
- c) o volbě a odvolání starosty nebo primátora územně nečleněného statutárního města (dále jen "starosta obce"), primátora statutárního města a primátora hlavního města Prahy (dále jen "primátor"), místostarosty nebo náměstka primátora, členů rady obce, města, městského obvodu nebo městské části (dále jen "rada obce"), členů rady statutárního města a hlavního města Prahy (dále jen "rada statutárního města") a dalších členů zastupitelstva obce, zastupitelstva statutárního města, jakož i volených nebo jmenovaných členů dalších orgánů obce a statutárního města,*
- d) jestliže by otázka položená v místním referendu byla v rozporu s právními předpisy nebo jestliže by rozhodnutí v místním referendu mohlo být v rozporu s právními předpisy,*
- e) v případech, kdy se o položené otázce rozhoduje ve zvláštním řízení,*
- f) o uzavření veřejnoprávních smluv k výkonu přenesené působnosti, nebo*
- g) o schválení, změně nebo zrušení obecně závazné vyhlášky obce,*
- h) jestliže od platného rozhodnutí v místním referendu do podání návrhu na konání místního referenda v téže věci neuplynulo 24 měsíců.“⁸⁶*

Referendum se koná za předpokladu, že se na tom usneslo zastupitelstvo obce nebo na základě podání návrhu na konání referenda přípravným výborem a zastupitelstvo rozhodne o jeho vyhlášení. Návrh přípravným výborem může být podán za předpokladu, podpoří-li jej požadované procento oprávněných osob.⁸⁷ Referendum musí být uskutečněno nejpozději do 90 dnů po jeho vyhlášení, nestanoví-li návrh přípravného výboru jinak.

Přípravný výbor tvoří minimálně 3 oprávněné osoby, z nichž jedna bude v rámci zmocnění jednat jejich jménem. Úkony zmocněnce jsou pro přípravný výbor závazné. Přípravný výbor navrhuje uspořádání místního referenda a deleguje členy do komisí pro hlasování.

---

⁸⁶ Zákona č. 22/2004 Sb., Zákon o místním referendu a o změně některých zákonů, §7

⁸⁷ Zákona č. 22/2004 Sb., Zákon o místním referendu a o změně některých zákonů, §8 odst. 2

Výbor má oprávnění podat soudu návrh na vyhlášení místního referenda nebo prokázat, že daný návrh přípravného výboru nemá vady. Také může soudu podat návrh na neplatnost hlasování a návrh na vyslovení neplatnosti rozhodnutí v místním referendu.⁸⁸

Návrh přípravného výboru musí obsahovat následující náležitosti. Označení území, na němž se navrhuje konání referenda. Znění jednoznačné otázky, popřípadě otázek navržených pro místní referendum. Odůvodnění návrhu a odhad nákladů spojených s jeho realizací. Označení zmocněnce a jména a příjmení všech členů přípravného výboru, včetně data a místa narození s vlastnoručními podpisy.

Povinou přílohou k návrhu přípravného výboru je podpisová listina s očíslovanými podpisovými archy. Arch musí obsahovat označení území, znění otázky, jména členů přípravného výboru a upozornění na dopuštění se přestupku v případě podepsání archu více než jednou nebo v případě vyplnění nepravdivých údajů. Uložená pokuta může být až do výše 3000 Kč. Z toho vyplývá, že oprávněná osoba může podepsat arch pouze jednou. Do archu oprávněná osoba uvádí své jméno, příjmení, datum narození, adresu a vlastnoruční podpis. Podpisové listiny a návrh přípravného výboru nesmí být vystaven v prostorách orgánů území samosprávy.

O vyhlášení místního referenda může rozhodnout zastupitelstvo obce prostou většinou hlasů všech členů zastupitelstva. Usnesení zastupitelstva o vyhlášení místního referenda musí být vyvěšeno na úřední desce obecního úřadu po dobu 15 dnů. Hlasování probíhá v hlasovacích okrscích totožných se stálými volebními okrsky, vytvořených na základě zvláštního zákona. Oprávněný volič musí hlasovat osobně, zastoupení není přípustné. Oprávněná osoba se prokazuje občanským průkazem. Cizinec se prokazuje průkazem k povolení pobytu nebo platným diplomatickým, cestovním či služebním pasem České republiky. V případě, že oprávněná osoba není schopná sama vhodit hlasovací obálku do hlasovací schránky, může tak učinit jiná oprávněná osoba, nikoliv však člen volební komise.

Výsledek hlasování v místním referendu a provedení rozhodnutí o přijetí místního referenda oznámí starosta obce do 5 dnů od této skutečnosti. K platnosti rozhodnutí v místním referendu se hlasování musí zúčastnit alespoň 35% oprávněných. Závazné je takové rozhodnutí, ve kterém hlasovala pro nadpoloviční většina zúčastněných oprávněných osob.

---

⁸⁸ HORZINKOVÁ, Eva; NOVOTNÝ, Vladimír. *Základy organizace veřejné správy v ČR*. 3. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013. 248 str. ISBN 978-80-7380-459-6. (str. 119)

V místním referendu, které rozhoduje o oddělení části obce nebo o sloučení obcí, anebo o připojení obce k jiné obci, je k přijetí rozhodnutí nutné, aby hlasovala nadpoloviční většina oprávněných osob zapsaných v seznamu oprávněných osob.

Zajímavostí je, že zastupitelstvo může o otázce navržené k rozhodnutí v místním referendu rozhodnout bez jeho vyhlášení. Zmocněnec má právo do 7 dnů od takového rozhodnutí právo vyjádřit, že na konání místního referenda trvá. V takovém případě je zastupitelstvo povinno vyhlásit referendum na nejbližším zasedání. Ode dne vyhlášení referenda do dne vyhlášení jeho výsledků nejsou orgány obce oprávněny rozhodovat o věci, která je předmětem daného referenda.⁸⁹

S účinností od 1. ledna 2011 lze konat referendum rovněž na úrovni vyšších samosprávných celků. Krajské referendum je upraveno zákonem č. 118 /2010 Sb., Zákon o krajském referendu a o změně některých zákonů. To neplatí pro konání referenda v hlavním městě.

---

⁸⁹ KOPECKÝ, M. *Právní postavení obcí a krajů - základy komunálního práva*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2017. ISBN 978-80-7552-719-6. (str. 223)

8. Hospodaření obcí

Obce jsou veřejnoprávní korporace, které mohou vlastnit majetek a hospodaří na základě vlastního rozpočtu. Z hlediska právní úpravy je hospodaření obcí zakotveno v několika zákonech. Základ hospodaření upravuje zákon o obcích. Finanční hospodaření obcí je upraveno zákonem č. 25/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. Místní poplatky jsou zakotveny v zákoně č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích. Dále je nutné zmínit zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům, který mimo jiné upravuje daně z příjmů, daně silniční nebo daně z nemovitostí. Přezkumem hospodaření spravuje zákon č. 420/2004 Sb., o přezkouvání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí. Kontrolu financí ve veřejné správě se zabývá zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě.

Předpokladem pro naplnění principu územní samosprávy je ekonomická samostatnost. Ta se zakládá na vlastním majetku a na dostatku finančních zdrojů. Jejím cílem je naplňování veřejných požadavků, tzn. uspokojování potřeb občanů. Existuje několik zásad, na jejichž základě je obec povinna se svým majetkem hospodařit.

- Využívat majetek účelně a hospodárně
- Pečovat o svůj majetek a vést jeho evidenci
- Chránit majetek před zničením, poškozením, zneužitím nebo odcizením
- Chránit svůj majetek před neoprávněnými zásahy
- Dohlížet na včasné a řádné plnění závazků dlužníků

Základním nástrojem hospodaření obcí je vlastní rozpočet. Ten schvaluje zastupitelstvo obce na kalendářní rok. Při schvalování rozpočtu by zastupitelstvo mělo vycházet z ekonomické úvahy tzv. rozpočtového výhledu. To je pomocný nástroj sloužící pro střednědobé finanční plánování.⁹⁰

---

⁹⁰ VAVROCHOVÁ, Simona a Petr KUŠ. *Územní samosprávné celky*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Institut pro veřejnou správu Praha, 2012. Skripta (Institut pro veřejnou správu). ISBN 978-80-86976-26-6 (str. 41 - 43)

Rozpočet je finanční plán, kterým se řídí financování činnosti obce. Soustřeďuje peněžní prostředky, které slouží k realizaci veřejných potřeb. Návrh rozpočtu musí být nejméně po dobu 15 dnů před jeho projednáním zveřejněn na úřední desce. Jeho obsahem jsou plánované příjmy a výdaje. Dále jsou to ostatní finanční operace, které mění stav peněžních fondů.

Mezi příjmy obce patří příjmy z vlastní hospodářské činnosti, ze správní činnosti, dotace státního a krajského rozpočtu, příjmy z fondů evropské unie nebo peněžité dary a příspěvky. Dalším typem příjmů jsou výnosy z daní a místních poplatků⁹¹. Daňové příjmy tvoří největší část příjmů obecních rozpočtů, jedná se například o daň z příjmů fyzických osob nebo daň z nemovitostí. Z místních poplatků je to konkrétně například poplatek ze psů, ubytovací kapacity nebo za užívání veřejného prostranství. Výdaje obec vynakládá například na péči o vlastní majetek a jeho rozvoj, konkrétně na správu veřejného osvětlení nebo opravu a čištění komunikací. Déle to mohou být například investice do jednorázových projektů.

V rámci každého hospodaření je důležitá jeho analýza. U obecních rozpočtů se analýza provádí prostřednictvím závěrečného účtu. V závěrečném účtu se uvádí údaje o plnění rozpočtu a údaje o dalších peněžních operacích. Jeho součástí je také vyúčtování všech finančních vztahů a hodnocení použití dotací. Obsahuje také zprávu, která zpracovává výsledky přezkoumání hospodaření obce.⁹²

Za hospodaření a závazky obce neručí stát, pokud nepřevezme ručitelství závazek smluvně⁹³. Obec není oprávněna přijmout úvěr, který by přesáhl 150% vlastního rozpočtu minulého roku. Obec nesmí, až na výjimky⁹⁴ určené obecním zřízením, ručit za závazky fyzických a právnických osob.

Nemovitý majetek může obec prodat, směnit, darovat, pronajmout nebo poskytnout jako výpůjčku. Při nakládání s nemovitým majetkem je obec v rámci transparentnosti povinna zveřejnit svůj záměr na úřední desce nejméně 15 dnů před rozhodnutím. V této době se mohou případní zájemci k záměru obce vyjádřit nebo předkládat své nabídky. Zveřejnění záměru musí obsahovat označení nemovitosti podle katastru (č. p., parcelní číslo, druh nemovitosti).

---

⁹¹ Zákon č. 565/1990 Sb. Zákon České národní rady o místních poplatcích

⁹² VAVROCHOVÁ, Simona a Petr KUŠ. *Územní samosprávné celky*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Institut pro veřejnou správu Praha, 2012. Skripta (Institut pro veřejnou správu). ISBN 978-80-86976-26-6 (Str. 44)

⁹³ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), §38 odst. 5

⁹⁴ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), §38 odst. 3 písm. a – f

Při úplatném převodu majetku je pravidlem, že se cena sjedná ve výši, která je v daném čase a místě obvyklá. Výjimku tvoří ceny regulované státem. Odchýlí-li se obec od této ceny, je povinností tento rozdíl odůvodnit, v opačném případě je právní jednání neplatné. Při nakládání s vlastním majetkem obec nevystupuje jako nositel moci veřejné, ale jako účastník soukromoprávních vztahů.⁹⁵

Hospodaření obce se přezkoumává vždy za uplynulý kalendářní rok. Obec je povinna požádat o toto přezkoumání příslušný krajský úřad, auditora nebo auditorskou společnost. V případě, kdy obec o toto přezkoumání nepožádá, automaticky ho vykoná příslušný krajský úřad. Přezkoumání se řídí podle zvláštního právního předpisu⁹⁶ a jeho náklady hradí obec ze svého rozpočtu. Zprávu o výsledcích přezkoumání spolu se závěrečným účtem projedná zastupitelstvo do 30. června následujícího roku a přijme opatření k nápravě jeho nedostatků.

8. 1 Zadluženost obcí

Obce ČR vykázaly ke konci roku 2016 celkový dluh ve výši 71,9 mld. Kč. Oproti předchozímu roku 2015 se jedná o pokles o 17,3 %, přičemž v absolutním vyjádření se dluh snížil o 15,0 mld. Kč.

Do celkového objemu zadluženosti obcí se zahrnují bankovní úvěry od peněžních ústavů, emitované komunální dluhopisy, přijaté návratné finanční výpomoci a ostatní dluhy, vč. půjček ze státních fondů. To je vyobrazeno v následující tabulce.

Souhrnné údaje o zadluženosti obcí v ČR v letech 2005 – 2016 (v mld. Kč)

Ukazatel	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Úvěry	43,7	47,1	46,7	47,4	55,8	59,9	60,9	68,3	68,8	67,7	66,1	51,5
Komunální dluhopisy	23,5	22,9	22,6	22,7	14,7	15,8	14	13,8	15	11,8	10,7	10,7
Přijaté návratné finanční	11,8	10,9	9,9	10	10,1	7,6	7,5	7,9	8,4	9,4	10,1	9,7
Celkem	79	80,9	79,2	80,1	80,6	83,3	82,4	90	92,2	88,9	86,9	71,9

Zdroj: <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/uzemni-rozpocety/zadluzenost-uzemnich-rozpocetu/2016/zadluzenost-uzemnich-rozpocetu-v-roce-201-30092>

⁹⁵ HORZINKOVÁ, Eva; NOVOTNÝ, Vladimír. *Základy organizace veřejné správy v ČR*. 3. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013. 248 str. ISBN 978-80-7380-459-6. (str. 124 - 125)

⁹⁶ Zákon č. 420/2004 Sb. Zákon o přezkoumávání hospodaření územních samosprávních celků a dobrovolných svazků obcí

V roce 2016 vykázala zadluženost více než polovina obcí (3 266). Tento počet obcí je v posledních letech v zásadě stabilizovaný, meziročně došlo k mírnému nárůstu (o 11 obcí).

Dluhy obcí nelze hodnotit jen negativně. Bez půjčky nebo úvěru by řada z nich nebyla schopna financovat svůj rozvoj. Důležité tedy je, na co si obce půjčují a zda výše půjčky umožní bezproblémové splácení. V tomto ohledu také záleží na kvalitě přípravy financovaného projektu.

Dle zákona č. 23/2017 Sb., o pravidlech rozpočtové odpovědnosti splňuje pravidlo rozpočtové odpovědnosti pro územní samosprávné celky 93 % obcí. Pravidlo je zakotveno v §17 odst. 1 a říká, že dluh k průměru příjmů za poslední 4 roky nesmí překročit 60 %. Dle Monitoringu hospodaření obcí byl ukazatel celkové likvidity v kritickém intervalu u 110 obcí, což je o 66 obcí méně než v předchozích dvanácti měsících. Meziročně jde o více než 37 procentní pokles. Kritickou hranici překročilo pouze 11 obcí, jedná se o meziroční pokles o 17 obcí.⁹⁷

Nutné je tedy poukázat na fakt, že finanční situace obcí se v roce 2016 zlepšila. Ministerstvo financí eviduje o třetinu méně obcí s kriticky nízkou likviditou. Těch co překročily kritickou hranici, ubyla více než polovina. Zadluženost územních rozpočtů pro rok 2017 nebyla doposud na stránkách Ministerstva financí zveřejněna.

---

⁹⁷ Zadluženost územních rozpočtů v roce 2016. *Ministerstvo financí České republiky* [online]. Praha: Ministerstvo financí ČR, 2013, 14. 11. 2017 [cit. 2018-03-24]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/uzemni-rozpocety/zadluzenost-uzemnich-rozpocetu/2016/zadluzenost-uzemnich-rozpocetu-v-roce-201-30092>

9. Závěr

Podle současné zákonné úpravy v České republice vznikají obce na základě sloučení, připojení nebo oddělení. Obec může vzniknout jen na základě striktně daných právních pravidel, která upravuje zákon o obecním zřízení. Stěžejní je dohoda dotčených obcí, která musí dodržet zákonnou formu. Občané dotčených obcí mají právo na vyjádření se v místním referendu.

Ke vzniku obce může dojít také zmenšením nebo zrušením vojenského újezdu. K poslednímu vzniku obcí tímto způsobem došlo na základě optimalizace vojenských újezdů, která vzešla v platnosti k 1. 1. 2016. Důvodem byla redukce jednotek AČR a narovnání občanských práv obyvatel vojenských újezdů. Následkem toho vzniklo šest nových obcí na úkor zmenšení újezdů Boletice, Hradiště a Libavá. Podle zákona byl nově vzniklým obcím přidělen majetek a rozhodujícím okamžikem pro jejich samostatné fungování bylo zvolení zastupitelstva. Další změnou bylo přičlenění bývalých území vojenských újezdů k okolním obcím, které se týkalo 51 obcí. Zároveň došlo ke změně průběhu krajské hranice mezi krajem Středočeským a Plzeňským.

Důvody pro vznik nové obce mohou být různé. V případě připojení či sloučení bývá hlavním důvodem rozšíření území a z toho plynoucí finanční výhody pro novou obec. Naopak vznik nové obce oddělením je snahou jejich občanů o svou vlastní samosprávu a rychlejší rozvoj konkrétního území.

Nejčastějším důvodem zániku obce je nepříznivá ekonomická situace. Tzn., že příjmy obce jsou podstatně nižší než její výdaje a zánik obce se jeví jako neadekvátnější řešení. Je důležité zmínit zlepšení finanční situace v roce 2016, kterou vykázal monitoring hospodaření obcí Ministerstva financí. V současné době je však možnost zániku hodnocena jako krajní řešení. Mnohem častěji obce volí schůdnější cestu meziobecní spolupráce, která zachovává místní identitu a jedinečnost obce. O tom vypovídá i fakt, že od roku 2001 eviduje Český statistický úřad jen 13 zaniklých obcí.

Od vzniku České republiky se podstatně změnila právní úprava v oblasti obcí, jejich vzniku i zániku. Změny se týkaly především nastavení přísnějších podmínek pro vznik nové obce. To mělo zamezit vzniku příliš mnoha malých obcí, které by nebyly schopny zastávat své povinnosti a předejít problémům v oblasti územní samosprávy.

10. Resumé

A municipality is a public-law entity and it is a fundamental element of a local government. There are some specifics of the municipality, such as a municipality's own territory, population, estates and a legal subjectivity. Of some fundamental amendments, we can talk about annexation of one municipality to another, merging of two municipalities, and separation, where a municipality splits and one new is originated.

Concerning option of new municipality origins, very strict rules based in the law act (no. 128/2000 Sb.) must be followed. The fundamental necessity is a deal of the municipalities, which also has to follow the stricts rules based in the act. It also gives a right to the citizens to vote in their local referendum.

There're another options, how the municipality can originate, such as abatement or abolition of a military district. There was such case in year 2016, this was the last one yet.

The most frequent reason, why the municipalities fade, is their unfavourable financial situation. It is important to mention the improvement in municipalitie's financial situation in year 2016, according to the available statistic data of the Department of Finance. Nowadays, fade of the municipalities is the very last way. The mucipalities rather cooperate. This way also keeps the municipality exceptional. This is the reason why just 13 faded municipalities are registered in year 2001

With the Czech republic founding, the new legislation concerning municipalities came into force. This legislation's objective was to prevent the country from too many small municipalities originated. The problem of too many small municipalities originated, was inability to adhere duties and prevent some problems concerning local government issues.

11. Přehled pramenů

Literatura

BALÍK, Stanislav. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Grada, 2009. Politologie (Grada). ISBN 978-80-247-2908-4.

BERNARD, Josef. *Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2011. Studie (Sociologické nakladatelství). ISBN 978-80-7419-069-8.

BLAŽEK, Bohuslav. *Venkovy: anamnéza, diagnóza, terapie*. Šlapanice: ERA, 2004. ISBN 80-865-1790-X.

FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ, ed. *Evropská referenda*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2005. ISBN 80-732-5051-9.

GROSPÍČ, Jiří, Tomáš LOUDA a Lenka VOSTRÁ, ed. *Územní samospráva v České republice a Evropě: sborník příspěvků z mezinárodní konference "Územní samospráva v České republice a v Evropě - její problémy a perspektivy v XXI. století" : Třešť, 21. - 22. 11. 2006*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2007. ISBN 80-7380-028-4.

HLEDÍKOVÁ, Zdeňka, Jan JANÁK a Jan DOBEŠ. *Dějiny správy v českých zemích: od počátků státu po současnost*. [1. vyd.]. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2005. ISBN 80-710-6709-1.

HORZINKOVÁ, Eva; NOVOTNÝ, Vladimír. *Základy organizace veřejné správy v ČR*. 3. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013. 248 str. ISBN 978-80-7380-459-6.

KADEČKA, Stanislav. *Právo obcí a krajů v České republice*. Praha: C.H. Beck, 2003. Právní instituty. ISBN 80-717-9794-4.

KOPECKÝ, Martin. *Právní postavení obcí a krajů - základy komunálního práva*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2017. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-719-6.

KOUDELKA, Zdeněk. *Obce a kraje: podle reformy veřejné správy v roce 2001 : (včetně textu zákona o obcích, zákona o krajích a zákona o okresních úřadech)*. 2. aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Linde, 2001. ISBN 80-720-1272-X

KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007. ISBN 978-80-7201-665-5

KOUDELKA, Zdeněk, Petr PRŮCHA a Radek ONDRUŠ. *Zákon o obcích (obecní zřízení): komentář : podle stavu k 1.1.2004*. 2. aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Linde, 2004. ISBN 80-720-1444-7.

MALAST, Jan. *Teoretická východiska obecní samosprávy v České republice*. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 2016. ISBN 978-80-261-0657-9.

Optimalizace vojenských újezdů: základní informace o realizaci zákona č. 15/2015 Sb., o zrušení vojenského újezdu Brdy, o stanovení hranic vojenských újezdů, o změně hranic krajů a o změně souvisejících zákonů (zákon o hranicích vojenských újezdů). Praha: Ministerstvo obrany České republiky - VHÚ Praha, 2015. ISBN 978-80-7278-673-2.

SCHELLE, Karel. *Dějiny české veřejné správy*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009. ISBN 978-80-7380-203-5.

VAJDOVÁ, Zdenka, Daniel ČERMÁK a Michal ILLNER. *Autonomie a spolupráce: důsledky ustavení obecního zřízení v roce 1990*. Praha: Sociologický ústav Akademie věd České republiky, 2006. ISBN 80-733-0086-9.

VAVROCHOVÁ, Simona a Petr KUŠ. *Územní samosprávné celky*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Institut pro veřejnou správu Praha, 2012. Skripta (Institut pro veřejnou správu). ISBN 978-80-86976-26-6

Právní předpisy

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb. ve znění ústavního zákona č. 347/1997 Sb., 300/2000 Sb., 448/2001 Sb., 395/2001 Sb., 515/2002 Sb., 319/2009 Sb., 71/2012 Sb. a 98/2013 Sb.

Ústavní zákon č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních samosprávných celků a o změně ústavního zákona České národní rady č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky

Vyhláška č. 120/1976 Sb., Vyhláška ministra zahraničních věcí o Mezinárodním paktu o občanských a politických právech a Mezinárodním paktu o hospodářských, sociálních a kulturních právech

Zákon č. 15/2015 Sb., Zákon o zrušení vojenského újezdu Brdy, o stanovení hranic vojenských újezdů, o změně hranic krajů a o změně souvisejících zákonů (zákon o hranicích vojenských újezdů)

Zákon č. 22/2004 Sb., o místním referendu a o změně některých zákonů

Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení)

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení)

Zákon č. 131/2000 Sb. Zákon o hlavním městě Praze

Zákon č. 150/2002 Sb. Zákon soudní řád správní

Zákon č. 169/1949 Sb. Zákon o vojenských újezdech

Zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 256/2013 Sb. Zákon o katastru nemovitostí

Zákon č. 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávných celků

Zákon č. 367/1990 Sb., Zákon České národní rady o obcích (obecní zřízení)

Zákon č. 420/2004 Sb. Zákon o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí

Zákon č. 565/1990 Sb. Zákon České národní rady o místních poplatcích

Obecně závazná vyhláška statutárního města Plzeň č. 8/2001, statut města

Nález Ústavního soudu

Nález ÚS ČR sp. zn. I. ÚS 11/95, ze dne 7. 9. 1995.

Internetové zdroje

Internetové stránky Armády České republiky, dostupné www.acr.army.cz

Internetové stránky města Frýdek – Místek, dostupné z www.frydekmstek.cz

Internetové stránky města Petrov nad Desnou, dostupné z www.petrovnaddesnou.cz

Internetové stránky Ministerstva financí ČR, dostupné z www.mfcr.cz

Internetové stránky Ministerstva vnitra ČR, dostupné z www.mvcr.cz

Internetové stránky územního plánování Ministerstva pro místní rozvoj, dostupné z www.portal.uur.cz

Internetové stránky zaniklých obcí a objektů, dostupné z www.zanikleobce.cz

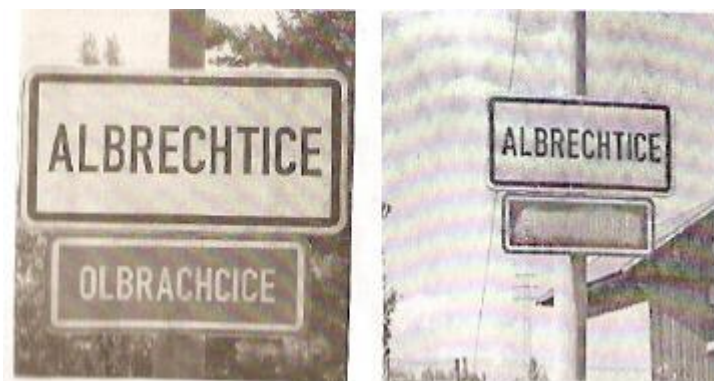
12. Přílohy

Příloha č. 1 – dvojjazyčný název (Albrechtice)

Příloha č. 2 – vojenské újezdy v ČR (včetně zrušeného újezdu Brdy)

Příloha č. 3 – grafické znázornění změn voj. újezdů Březina, Boletice, Hradiště, Libavá

Příloha č. 1

Zdroj: <http://www.coexistentia.cz/WTZ/WTZ%2017.htm>

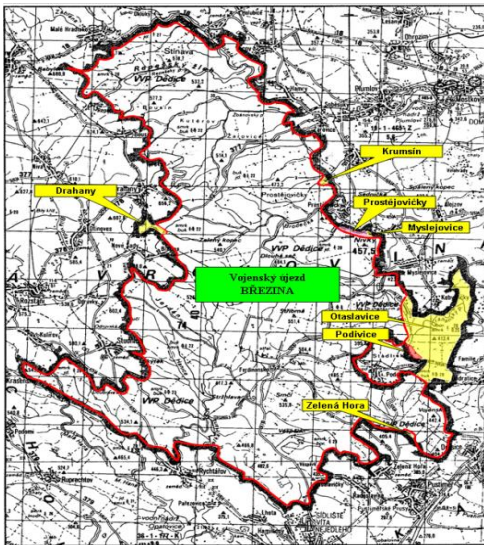
Příloha č. 2

<http://www.acr.army.cz/scripts/detail.php?id=215>

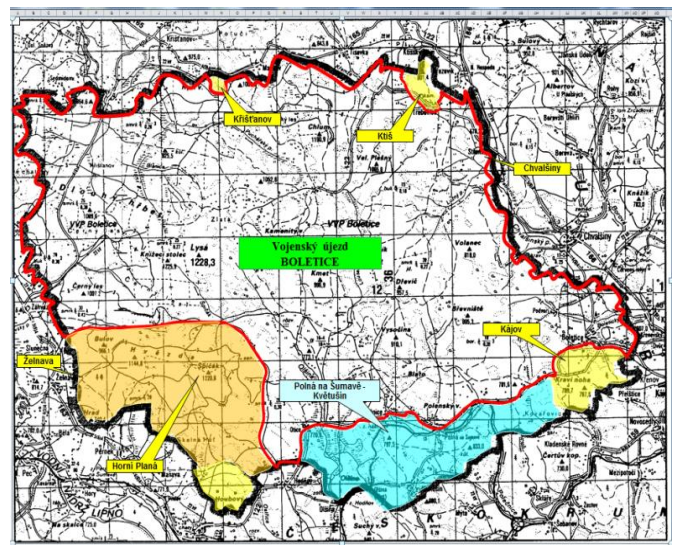

Příloha č. 3

Rozloha 15 817 ha

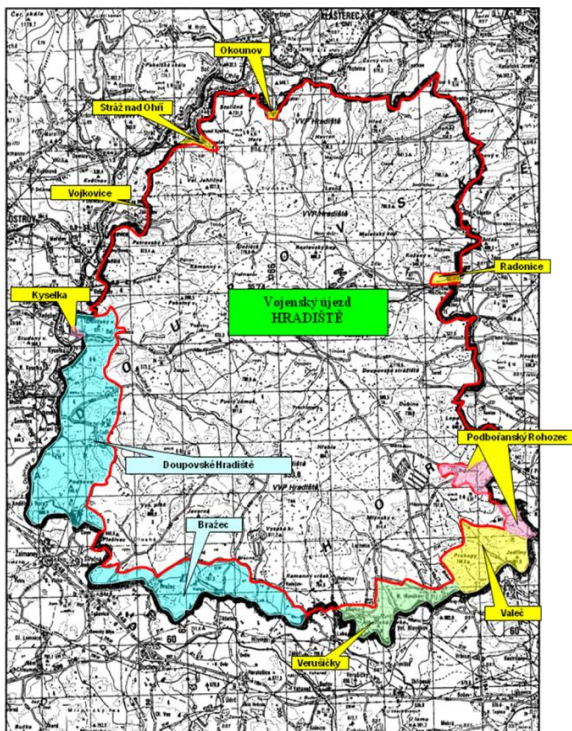
Vyjmuto 834 ha - cca 5%

Rozloha 21 953 ha

Vyjmuto 5394 ha - cca 25%

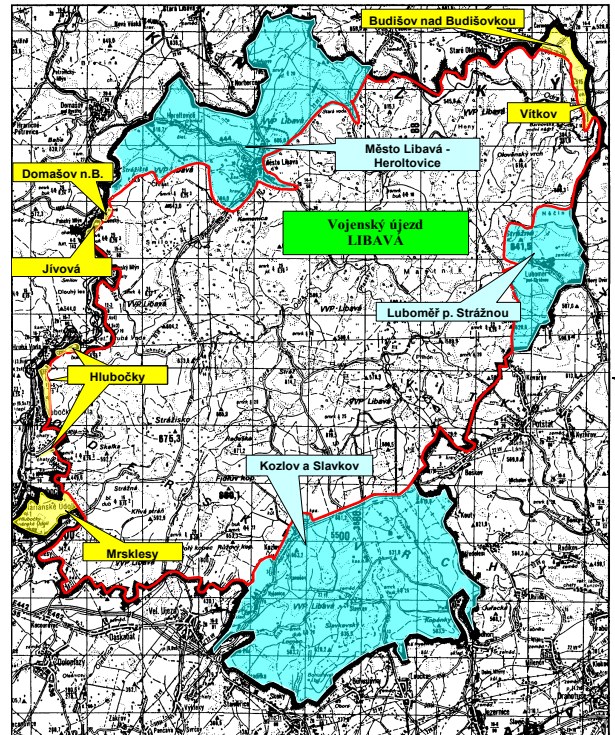
Vznik 1 obce

Rozloha 33 161 ha

Vyjmuto 5 080 ha - cca 15%

Vznik 2 obcí

Rozloha 32 724 ha

Vyjmuto 10 014 ha - cca 31%

Vznik 3 obcí

Zdroj: <http://www.acr.army.cz/scripts/detail.php?id=215>